

DOBRE PRAKTYKI

nr 33 jesień 2021 r.

ISSN 2299-8926

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Innowacje w edukacji

*Zapału do pracy, wspieranego przez silną wolę
i poczucie humoru, wielu twórczych pomysłów
i sprzyjających ich wykorzystaniu
oświatowych realiów, licznych sukcesów
i częstej satysfakcji z codziennych wysiłków,
a nade wszystko doskonałego zdrowia i dobroczynnej
odporności życzy całej społeczności edukacyjnej
z okazji Dnia Edukacji Narodowej*

*zespół redakcyjny czasopisma
LCDNiKP – „Dobre Praktyki. Innowacje w edukacji”*

W numerze:

Co się dzieje w pokoju 312?.....	str. 3
Migające przedszkolaki.....	str. 4
Budząca się szkoła.....	str. 6
Z doradcą zawodowym – indywidualnie.....	str. 6
Mądra zabawa w teatr.....	str. 7
eTwinning w łódzkiej Jedenastce.....	str. 7
Dlaczego polskie szkoły publiczne... ..	str. 8
System klasowo-lekcyjny? Do likwidacji!.....	str. 10
Od włącznika światła do internetu rzeczy.....	str. 12
Zofia Kierner – kreuje, inspiruje, pomaga.....	str. 12
Jaki pracownik, jaki zawód?.....	str. 13
Egzamin zawodowy po nowemu.....	str. 14
Akademia Młodych Twórców zaprasza!.....	str. 15
Od refleksji do podsumowań.....	str. 16
Trudna sztuka zarządzania oświatą.....	str. 18
System zarządzania jakością w ŁCDNiKP.....	str. 20
Prezentujemy: Ewa Zdziemborska-Jatczak.....	str. 22
Sto czterdzieści jeden zawodów.....	str. 22
Nasza wspaniała harcerska klasa!.....	str. 24
Wyzwania przyszłości a kompetencje przyszłości.....	str. 25
Zdalna świetlica.....	str. 26
Projekt DEUTSCH PLUS.....	str. 28
Andrzej Żelasko – wspomnienie.....	str. 29
Kompetencje nauczycieli kształcenia zawodowego....	str. 29
Kronika wydarzeń edukacyjnych.....	str. 30

Tomasz Misiak

JESIEŃ - POCIESZYCIELKA

*Gdy z żalu po lecie coś serce ci gniece,
Chęć życia opuszcza cię wszelka,
To pomyśl, że przecież jest jeszcze na świecie
Jesień - pocieszycielka.*

*Otuli nas mgiełką, uwolni od zgiełku,
Ciepłutką napoi herbatą
I liści szelestem nam szepnie - już jestem,
Od kiedy skończyło się lato.*

*Da czas na zadumę, ukryje przed tłumem,
Ośłoni nas niebem pochmurnym.
Wieczorem obieca kolację przy świecach,
Przed nocą zadźwięczy nokturnem.*

*Pomarzy wraz z nami, nakarmi jabłkami,
Parkowe ozłoci nam drzewa...
Nim zmoknie, zszarzeje - przyniesie nadzieję,
Gdy tak razem z nami zaśpiewa:*

*Koniec lata to nie koniec świata,
Przełom września to nie koniec pieśni.
Chmurna jesień jeszcze nam przyniesie
Lot szalony na skrzydłach zmęczonych!*

DOBRE PRAKTYKI Innowacje w edukacji

Wydawca:

Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
ul. Kopcińskiego 29, 90-142 Łódź
www.wckp.lodz.pl, tel (42) 678-33-78
e-mail: kontakt@lcdnikp.elod.edu.pl

Adres redakcji:

90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29,
e-mail: t.misiak@lcdnikp.elod.edu.pl

Redaguje zespół:

Grażyna Adamiec, Jacek Głębski, Krystyna Jankowska,
Anna Koludo, Ryszard Kuśmirek, Beata Kwiatkowska,
Tomasz Misiak, Janusz Moos, Anna Rostrygin.
Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca
oraz zastrzega sobie prawo do skracania i redago-
wania dostarczonych tekstów. Redakcja nie ponosi
odpowiedzialności za treść zamieszczanych reklam.

Cennik reklam:

moduł reklamowy całostronicowy
(185 x 250 mm) - 400 zł + VAT
moduł reklamowy 1/2 strony
(185 x 120 mm) - 250 zł + VAT
moduł reklamowy 1/4 strony
(90 x 120 mm) - 150 zł + VAT

Druk: HORNET sp. z o.o.

Przygoda z edukacją najmłodszych, czyli... CO SIĘ DZIEJE W POKOJU 312?

Pokój 312 mieści się na najwyższym piętrze budynku Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Na pierwszy rzut oka nie ma w nim nic szczególnego. Dookoła poustawiane biurka, regał z książkami, pośrodku duży stół do wspólnej pracy... Są jednak też elementy świadczące o wyjątkowości „mieszkańców”: firanka, kwiaty, zdjęcia na korkowej tablicy, pluszowy miś obok kawiarki... Żeby nie było tak całkiem biurowo, tylko troszeczkę prywatnie - przyjaźnie i przytulnie. Bo 312 to pokój doradców metodycznych edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. A ci doradcy - działający w ramach wspólnej pracowni - to dziewczyny pełne zapału i życzliwości, które od lat wspierają nauczycieli łódzkich szkół i przedszkoli. To znaczy wspólnie z nimi projektują działania, mające na celu rozwój dzieci, czyli takie, które przygotowują najmłodszych do samodzielnego uczenia się, rozwiną ich ciekawość poznawczą, motywację wewnętrzną i kompetencje społeczne.

Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej ŁCDNiKP promuje i wdraża do praktyki edukacyjnej nowoczesne strategie uczenia/uczenia się, współpracując z licznymi partnerami edukacyjnymi oraz ośrodkami i pracowniami Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Z inicjatywy i pod patronatem naszej pracowni kreatywnie i efektywnie działa szereg zespołów nauczycielskich: zespół zadaniowy ds. włączania języka angielskiego do praktyki przedszkolnej, zespół zadaniowy ds. dzielenia się wiedzą i osiągnięciami zawodowymi w zakresie nauczania języka angielskiego w przedszkolu, zespół zadaniowy ds. realizacji projektów eTwinning,

- zespół innowacyjny „PO-MOC” ds. organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych,
- zespół innowacyjny ds. wdrażania treści edukacji regionalnej metodą projektu,
- zespół zadaniowy „Podskokiem malowane”, ukierunkowany na rozwój ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej uczniów klas I-III szkół podstawowych,
- zespół zadaniowy ds. modelowania szkolnymi i przedszkolnymi systemami orientacji zawodowej,
- zespół zadaniowy edukacji informatycznej - kodowania/programowania w I etapie kształcenia,
- zespół metodyczny d.s. oceniania kształtującego,
- zespół innowacyjny d.s. kreatywności nauczycieli i uczniów,
- zespół innowacyjny dla nauczycieli wychowania przedszkolnego - wdrażających do praktyki przedszkolnej model pracy inspirowany pedagogiką daltońską.

Każdy nauczyciel może dołączyć do każdego z zespołów i zostać uczestnikiem jego cyklicznych spotkań, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami. Aktywność w zespołach umożliwia upowszechnianie własnych dobrych praktyk oraz wzajemne dzielenie się wiedzą i doświadczeniem.

Zawód nauczyciela niesie ze sobą konieczność ciągłego doskonalenia się, dlatego też planując swoje działania Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej dba o wzbogacanie nauczycielskiego warsztatu pracy w zakresie projektowania, organizowania i realizowania pracy dydaktyczno-wychowawczej. Początkiem każdego działania

jest planowanie, jednak „dalekosiężne plany zbyt często omijają teraźniejszość” (M. Łukasiewicz), dlatego nasza pracownia na bieżąco modyfikuje je - dostosowując do aktualnych potrzeb, zgłaszanych przez nauczycieli. W minionym roku szkolnym odbyło się wiele konferencji i seminariów, organizowano zajęcia modelowe oraz zajęcia otwarte. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty i inne spotkania edukacyjne prowadzone przez doradców metodycznych i konsultantów ŁCDNiKP, a także przez zaproszonych ekspertów. We współpracy z Centrum Edukacji Obywatelskiej zorganizowano m. in. konferencję „Idea oceniania kształtującego kluczem do monitorowania przebiegu procesu uczenia się w przedszkolu i w klasach I- III”, podczas której Danuta Sterna wyjaśniała cele i założenia oceniania kształtującego oraz zachęcała nauczycieli do jego wdrażania. Spotkanie ukierunkowane było także na osiągnięcie kolejnego z wytyczonych przez PEPiW celu, jakim jest inspirowanie nauczycieli do projektowania i organizowania kształcenia sprzyjającego rozwijaniu motywacji wewnętrznej do uczenia się. Dzisiejszy nauczyciel to przecież facylitator i coach, zachęcający uczniów do samodzielnego poszukiwania i odkrywania wiedzy. Jedną z metod aktywizujących uczniów i propagujących samodzielne zdobywanie wiedzy jest projekt edukacyjny. Doradcy metodyczni Pracowni Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej zainicjowali i koordynowali działania zespołu innowacyjnego wdrażającego treści regionalne metodą projektu. Ze względu na sytuację pandemiczną projekt „Łódź dawniej i dziś” realizowany był całkowicie w formie zdalnej. Na jego potrzeby opracowano materiały dla nauczycieli i uczniów w formie filmów i prezentacji - m. in. wirtualny spacer po Starym Mieście i okolicy oraz prezentację „Legenda o powstaniu Łodzi”. Od lat realizowane są także projekty mające na celu włączanie elementów preorientacji zawodowej w edukację najmłodszych. Mamy za sobą już piątą edycję projektu edukacyjnego prowadzonego we współpracy z Pracownią Edukacji Przedzawodowej ŁCDNiKP - „Modelowanie szkolnymi/przedszkolnymi systemami orientacji zawodowej”. Tym razem wzięło w nim udział 60 nauczycieli i około 800 uczniów! Warto wspomnieć także o projektach edukacyjnych opartych na współpracy poprzez platformę i z wykorzystaniem narzędzi eTwinning.

W roku szkolnym 2020/2021 opracowano i wdrożono aż 8 takich projektów. Trzy zostały już zakończone, a uczestniczący w nich partnerzy uzyskali Krajowe Odznaki Jakości.

Współczesna szkoła w znacznym stopniu wykorzystuje narzędzia TIK - technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Okazały się one szczególnie przydatne w spowodowanym pandemią kształceniu zdalnym. Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej wspiera nauczycieli również w tym zakresie. W ramach dbałości o rozwijanie kompetencji cyfrowych przeprowadzono w minionym roku szkolnym - poza spotkaniami zespołów nauczycielskich - aż 20 warsztatów oraz zajęcia modelowe, konferencje i seminaria. Zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami nauczycieli udzielono również licznych konsultacji grupowych i indywidualnych.

W każdej niemal szkole czy przedszkolu znajdziemy dziecko z tzw. specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Są to dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinię o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię wydaną przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Są też dzieci nieposiadające żadnego z tych dokumentów, jednak wymagające pomocy. Na nauczyciela spoczywa odpowiedzialność za dostrzeżenie, a często również zdiagnozowanie potrzeb dziecka. To właśnie nauczyciel powinien zaproponować odpowiednie formy pomocy. Starając się wesprzeć pedagogów w tym niełatwym zadaniu Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej zorganizowała kurs „Włączeni do włączania, czyli PO-MOC w przedszkolu i szkole masowej”. We współpracy ze specjalistami przeprowadzono 30 godzin zajęć. Udzielono również licznych konsultacji, zorganizowano warsztaty i konferencję.

Przy naszej pracowni od wielu już lat funkcjonuje unikatowe Studium Aktywności Dzieci i Nauczycieli. Jednym z efektów jego działalności są systematycznie organizowane już od roku 2013 zajęcia Dziecięcej Akademii Młodych Twórców - Sekcji Badaczy i Odkrywców. Raz w miesiącu stała grupa dzieci - z wykorzystaniem konstruktywistycznego modelu pracy edukacyjnej - spotyka się, by dochodzić do nowej wiedzy na drodze własnych badań i dociekań. Wprawdzie działalność Dziecięcej AMT w ostatnim okresie z powodu zagrożenia epidemiologicznego została ograniczona, mamy jednak nadzieję, że nowy rok szkolny pozwoli na stworzenie warunków do rozbudzania ciekawości poznawczej najmłodszych w ramach systematycznych zajęć.

Pokój 312 mieści się na najwyższym piętrze budynku Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego... Ja zaczęłam w nim swoją edukacyjną przygodę cztery lata temu, stając się jedną z 7 osób pracujących w Pracowni Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. W tym roku nasza pracownia przeżywa istną rewolucję, albowiem kilku wieloletnich doradców zmieniło swoje życiowe plany i pożegna się z ŁCDNiKP. Teraz - ze względów personalnych - będzie zatem inaczej niż było. Jak? Czas pokaże... Najważniejsze, że ruszamy i zapraszamy do współpracy!

Anna Rostrygin - ŁCDNiKP

Pomysł do upowszechnienia

MIGAJĄCE PRZEDSZKOLAKI

Na świecie na niedosłuch i inne problemy ze słuchem cierpi około półtora miliarda ludzi! W naszym kraju schorzenie to dotyczy 6 procent populacji, a według ekspertów w 2050 roku będzie to aż 9 procent. Z badania EuroTrak wynika, że w Polsce odsetek dzieci, które zgłaszają problemy ze słuchem, jest największy w Europie i wydaje się rosnąć. Mimo podejmowanych działań na rzecz zmniejszenia dyskryminacji osób głuchych, nadal należą oni do najbardziej wykluczonych grup społecznych. Według szacunków, w Polsce język migowy to język podstawowy, ojczysty dla 40 - 50 tysięcy osób. Dlatego uczenie podstaw języka migowego w powszechnym systemie edukacyjnym wydaje się być jak najbardziej celowe i uzasadnione. Podkreśliśmy, że język migowy dla dzieci słyszących to nie tylko świetna zabawa i nauka nowego sposobu komunikacji, ale również szkoła empatii oraz efektywne wspieranie rozwoju mowy i rozwoju intelektualnego.

W roku szkolnym 2020/2021 w Przedszkolu Miejskim nr 58 w Łodzi wdrażana była innowacja dotycząca włączania elementów języka migowego do pracy z dziećmi 6-letnimi. Podczas zajęć dzieci poznawały podstawowe znaki i zwroty języka migowego. Dowiadywały się również, że wśród nas są osoby niesłyszące, które porozumiewają się gestami. Dzięki temu przedszkolaki uczyły się tolerancji i kształciły kompetencje społeczne. Okazało się, że dwukanałowa komunikacja służy nie tylko ludziom niesłyszącym lub z wadą słuchu do porozumiewania się, ale umożliwia również zdrowym dzieciom szybsze przyswajanie wiedzy. Język migowy pozwala dzieciom na przyjemne ćwiczenie bez stresującej atmosfery „musisz to umieć”. Pomija trudną technikę odczytywania lub zapisywania, a opierając się na przekazie obrazkowym ćwiczy spostrzegawczość i koordynację wzrokowo-moto-

ryczną. Niebagatelną zaletą kształcenia dzieci zdrowych w zakresie języka migowego jest również rozwijanie sprawności manualnej, wielostronnie przydatny trening rąk. Daktylografia ćwiczy sprawność palców, mięśni dłoni i nadgarstka. Dzięki temu przyszły pierwszoklasista usprawnia dotąd niezbyt potrzebne mięśnie dłoni i łatwiej mu będzie poprawnie i bez wysiłku trzymać „narzędzie pisarskie”. Zabawy dłońmi i palcami pomagają ponadto dzieciom w orientacji w stronach swojego ciała oraz w nazewnictwie palców. Okazało się również, że dzieci szybciej zapamiętują tekst podany w sposób wielozmysłowy, w tym przypadku podany obrazowo, z gestem.

Głównym założeniem projektu „Migam Ja, Migasz Ty, Miga cały Świat”, do którego dołączyły przedszkolaki z najstarszej grupy Przedszkola Miejskiego nr 58, jest promowanie wśród dzieci w wieku przedszkolnym nauki języka migowego w sposób zabawowy, zaciekawienie dzieci światem głuchych, pokazanie innego, alternatywnego sposobu komunikacji. Oczywiście chodzi także o wdrażanie do tolerowania inności w świecie społecznym. Nowe treści z poszczególnych zadań projektowych wprowadzono 1-2 razy w miesiącu, ale utrwalanie ich odbywało się wielokrotnie, pomiędzy sytuacjami dydaktycznymi lub wychowawczo-opiekuńczymi. Zgodnie z założeniami projektu dzieci rozpoczęły od nauki alfabetu daktylograficznego (przedstawienie się własnym imieniem), a następnie poznały znaki ideograficzne wyrażające poszczególne słowa związane z aktualną porą roku, świętami lub innymi zadaniami określonymi w programie. Wykorzystanie języka migowego pozwalało dzieciom na przyjemne ćwiczenie liter, głosek i słów w ciekawy sposób. Było dla nich zabawą, w której nie musiały umieć czytać, aby „przeczytać”. Motywowało do samodzielnego wymyślenia, pisania i czytania

„w głowie”. Nauka znaków daktylograficznych (alfabet migowy) sprzyjała zapamiętywaniu znaków graficznych liter, ponieważ często swoim wyglądem znak przypomina faktyczną literę. Tradycją grupy stało się także przygotowanie na każdą uroczystość przedszkolną

przynajmniej jednego utworu z elementami migania. Najczęściej były to piosenki, do których dodano znaki ideograficzne. Okazało się, że języka migowego może nauczyć się każdy. Początkowo wydało się to trudne z racji słabo wyćwiczonych rąk, jednak z czasem nauka znaków przychodziła znacznie łatwiej i płynniej. A dzięki znajomości języka migowego można bez trudu porozumiewać się z osobami głuchymi i wejść w ich świat.

W maju 2021 r. odbyła się konferencja dla nauczycieli wychowania przedszkolnego „Język migowy jako alternatywny sposób wspierania rozwoju mowy i umiejętności czytania u dzieci w wieku przedszkolnym”. Podczas spotkania przedstawiono i omówiono sposoby włączania języka migowego do praktyki przedszkolnej. Konferencja wzbudziła duże zainteresowanie wśród uczestniczek, które chętnie dzieliły się swoimi doświadczeniami dotyczącymi stosowania języka migowego w sytuacjach dnia codziennego oraz w pracy zawodowej i zaproponowały, aby w nowym roku szkolnym powołać w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zespół metodyczny ds. wykorzystania elementów języka migowego w pracy z małymi dziećmi. Zapraszamy zatem zainteresowane nauczycielki do włączenia się do prac zespołu zadaniowego „Kodowanie przez miganie” – wykorzystanie języka migowego w pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym.

Tekst i zdjęcia: Elżbieta Ciesiołkiewicz – konsultant wychowania przedszkolnego ŁCDNiKP, Aldona Ziętała – nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 58 w Zespole Przedszkoli Miejskich nr 1 w Łodzi

ZMNIĘSZAJ KOSZTY OSZCZĘDZAJ CZAS

DOWIEDZ SIĘ JAK TO ZROBIĆ!

SYSTEMY DRUKU **MINIFACTORY** **Ultimaker** **PRODWAYS**
TECH

MATERIAŁY **LEHVOSS** **Ultimaker** **KIMVA** **BASF** **FORNACIO**

Szkoła Podstawowa nr 81 im. Bohaterskich Dzieci Łodzi to... BUDZĄCA SIĘ SZKOŁA

Szkoła Podstawowa nr 81 im. Bohaterskich Dzieci Łodzi w Łodzi to pierwsza publiczna budząca się szkoła w Polsce, której naczelną ideą jest przejście od kultury nauczania do kultury uczenia się - poprzez wdrażanie odolnych zmian. Od kilkunastu lat staramy się tworzyć szkołę przyjazną i skuteczną. Szkołę, w której każdy uczeń będzie czuł się ważny, zawsze będzie wysłuchany i doceniany. Szkołę, która będzie zaspokajając potrzeby każdego dziecka i budować na jego mocnych stronach.

Bez dobrych relacji nie ma edukacji – taka maksyma przyświeca całej społeczności w naszej szkole. Zbudowanie szkoły przyjaznej uczniowi jest możliwe, jeśli na co dzień

będziemy pracować w atmosferze wzajemnego szacunku – nad taką relacją pracujemy od klasy pierwszej. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele dają sobie przyzwolenie na popełnianie błędów, ucząc się na nich, tym samym budując kulturę zaufania. To ważne – uczniowie cenią nauczycieli, którzy ustalają z nimi twarde zasady i są konsekwentni w ich respektowaniu. Oczekują też od nauczycieli „ludzkiej twarzy”, chęci wysłuchania, podjęcia dialogu. Warto zawierzyć Januszowi Korczakowi, który powiedział: „Nie ma dzieci, są ludzie”. I ci ludzie są ważni - czują, myślą i chcą być zauważani. Dajmy im odrobinę uwagi, a nasze relacje znacznie ułatwią wszystkim szkolne bytowanie.

Wszyscy uczymy się przez całe życie. Dzięki temu dziś wiemy, jak uczy się mózg. Wiemy, jakie znaczenie dla uczenia się ma nadmiar stresu, jak rozwijać motywację wewnętrzną, jak ważny dla dziecka jest ruch. Transmisyjne podawanie wiedzy jest nudne i mało skuteczne. Preferujemy konstruktywistyczne podejście do edukacji. Rolą nauczyciela jest podążać za uczniem, odkrywać jego mocne i słabe strony, wspierać i pomagać rozwijać pasje i zainteresowania. Nauczyciel winien towarzyszyć dziecku w uczeniu się, być tutorem. Dziś to nie nauczyciel winien być aktywny na zajęciach – to uczniowie są w działaniu, uczą się eksperymentując, badając, odkrywając... Uczenie się przez doświadczanie pozwala uczniom poczuć głód wiedzy, rozwijać kompetencje przyszłości.

I wreszcie ocenianie, które budzi niepokój zarówno uczniów, rodziców, jak i nauczycieli. Nasza szkoła jako pierwsza w Polsce wprowadziła ocenę „jeszcze nie”, zastępując nią ocenę niedostateczną. Preferujemy bieżącą informację zwrotną, nie stawiamy bieżących stopni z takich przedmiotów jak plastyka, muzyka, informatyka, technika czy wychowanie fizyczne. Tu liczy się zaangażowanie uczniów! Dzieci w klasach I-III uczą się bez stopni, otrzymując informacje zwrotne od nauczyciela. Dzięki temu wierzymy, że edukacja może dawać radość.

Na temat konieczności zmian w szkole powiedziano już wiele. My od narzekania przeszliśmy do działania. I chętnie będziemy wspierać tych, którzy znajdą odrobinę odwagi i przyłączą się do nas. Bo jak powiedział Janusz Korczak: „Nie można zostawiać świata takim, jakim jest”.

*Bożena Będzińska-Wosik
- dyrektor SP nr 81 w Łodzi*

Z DORADCĄ ZAWODOWYM – INDYWIDUALNIE

Ośrodek Doradztwa Zawodowego funkcjonujący w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego prowadzi różnorodne procesy w obszarze doradztwa zawodowego, w tym doradztwo indywidualne dla uczniów i rodziców. Doradcy zawodowi wspomagają uczących się w poznawaniu własnych predyspozycji zawodowych i mocnych stron, w lepszym zrozumieniu samego siebie, w odkrywaniu możliwości edukacyjno-zawodowych. Każdy z nas niezależnie od wieku posiada mocne strony, talent lub talenty, a samopoznanie sprzyja optymalnym wyborom edukacyjnym i zawodowym. Wspomagamy zatem uczących się w świadomym wyborze

dalszego etapu kształcenia i ustaleniu ścieżki zawodowej. Uczniowie podczas indywidualnego spotkania z doradcą zawodowym uświadamiają sobie własne atuty, oczekiwania, potrzeby rozwoju, uzyskują konkretne, praktyczne informacje w odniesieniu do własnych potrzeb edukacyjnych i zawodowych, określają swój cel/cele oraz indywidualny plan działania. Zapraszamy wszystkich uczących się do Punktu Konsultacyjnego z Doradztwa Zawodowego w ŁCDNiKP. Kontakt telefoniczny: 42-678-33-78.

*Małgorzata Sienna – kierownik
Ośrodka Doradztwa Zawodowego ŁCDNiKP*

Pomysł do upowszechnienia

MĄDRA ZABAWA W TEATR

Edukacja przedszkolna ukierunkowana jest na rozwijanie, kształtowanie i uwalnianie dziecka na różne formy aktywności. Śpiew, taniec czy gra na instrumentach to tylko małe ogniwo działań dziecka w przedszkolu. W naszej placówce - Przedszkolu Miejskim nr 200 w Łodzi - od wielu lat prowadzone są działania o charakterze kulturalnym, a zabawa w teatr stanowi jedno z nich, choć nie jest to przedsięwzięcie łatwe do zrealizowania. Zaczynamy od małych form, aby w efekcie końcowym dzieci mogły zaprezentować swoje umiejętności sceniczne na deskach teatralnych. Teatr uczy ekspresji, wrażliwości, artyzmu i wielu jeszcze innych elementów, które są potrzebne, by osiągnąć sukces w szkole, a potem na scenie życia dorosłego – w roli szefa, pracownika, rodzica czy partnera. Przedsięwzięcia teatralne podejmowane są w naszym przedszkolu od wielu lat, stały się naszą tradycją. Festiwal Teatrów Przedszkolnych im. H. Ryla, którego inicjatorem był Waldemar Presia, jest corocz-

nie okazją do poszukiwania najlepszych form pracy na scenie z wychowankami. Teatr cienia, jednego aktora, inscenizacja piosenki, a potem bajki... To dopiero początek dalszych poszukiwań i kreatywnego projektowania teatralnych działań edukacyjnych. Efektem jest samodzielne pisanie scenariusza bajki, przygotowywanie strojów, elementów dekoracji, dobór muzyki. Angażuje to przede wszystkim same dzieci, ale również ich rodziców. Z kolei proponowanie przedszkolakom własnych, autorskich tekstów literackich pozwala nauczycielowi dostosować cele oraz formę zajęć do potrzeb i możliwości określonej grupy wiekowej, a tekst napisany przez „moją panią” bardzo mocno angażuje dzieci emocjonalnie.

W ramach tegorocznej XXI edycji Festiwalu Teatrów Przedszkolnych im. H. Ryla nauczycielki naszego przedszkola - Agnieszka Karga, Dorota Kulik i Kamila Mamos -przygotowały autorską wersję sceniczną „Alicji w Krainie Czarów”

(relacja na: <https://youtu.be/041BgS-nvV8> oraz <https://youtu.be/JjI5mK3qoU>).

Dziękuję im za ogromny wysiłek włożony w opracowanie interesujących rozwiązań edukacyjnych oraz podzielenie się doświadczeniami z ich wdrażania. Dziękuję dzieciom - małym aktorom, bez których nie byłoby sukcesu i niezapomnianej przygody teatralnej. Dziękuję rodzicom, którzy wspierają nas zawsze we wszystkich naszych działaniach.

*Małgorzata Marczak - dyrektor PM nr 200
Dorota Wojtuś - LCDNiKP*

Pomysł do upowszechnienia

eTwinning w łódzkiej Jedenastce

„Let's Celebrate Together” to projekt z okazji obchodów 15-lecia eTwinningu, w który zaangażowali się uczniowie XI Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi pod opieką Liliany Gawrońskiej. Uczestnictwo w projekcie było dla nich bardzo atrakcyjnym sposobem na: zdobycie skutecznej motywacji do nauki, zwłaszcza języków obcych, informatyki i przedmiotów z zakresu współpracy projektowej; poznanie i wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi edukacyjnych, takich jak Twinspace, eTwinningLive oraz narzędzi Web 2.0; nawiązywanie partnerskich kontaktów z rówieśnikami z kraju i zagranicy.

eTwinning to międzynarodowa społeczność szkolna współpracująca za pomocą mediów elektronicznych. Skutecznie motywuje kolejne osoby do nauki i otwarcia na świat. Ponad 700 tysięcy nauczycieli z 206 tysięcy szkół zrealizowało dotychczas łącznie 90 tysięcy różnorodnych projektów. Uczniowie i nauczyciele wykorzystują internet we współpracy ponad granicami - współdziałają, wymieniają się informacjami i materiałami do nauki. eTwinning obejmuje wszystkie kraje Unii Europejskiej oraz Albanii, Bośnię i Hercegowinę, Islandię, Liechtenstein, Macedonię Północną, Norwegię, Serbię i Turcję. eTwinning Plus daje dodatkowo możliwość współpracy z placówkami z Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii, Tunezji, Ukrainy, Jordanii i Libanu. Kluczowe cechy przedsięwzięć podejmowanych w ramach eTwinning to: (1) korzystanie z komputera, internetu, różnorodnego oprogramowania, aparatu, kamery, czyli narzędzi, które czynią zajęcia znacznie ciekawszymi i bardziej angażującymi; (2) posługiwanie się językami obcymi w bezpośredniej komunikacji z rówieśnikami - partnerami w projekcie, co mobilizuje do nauki języka w związku z potrzebą sprawniejszej, płynniejszej rozmowy; (3) tematy projektów bardzo łatwe do zintegrowania z podstawą programową nawet kilku dowolnych przedmiotów i realizowania w ramach planowych zajęć; (4) niezwykła „elastyczność” projektów - możliwość swobodnego dopasowania tematyki, działań, narzędzi, czasu trwania do potrzeb uczniów, nauczycieli i szkoły.

Uczniowie XI LO razem z rówieśnikami ze szkół partnerskich z całej Polski włączyli się w tym roku do uroczystych obchodów jubileuszu eTwinningu poprzez wspólne tworzenie materiałów edukacyjnych na platformie Twinspace. Poznając historię programu doskonalili umiejętności korzystania z narzędzi komunikacyjno-informacyjnych. A konkretnie: szyfrowali, układając zagadki dla kolegów z partnerskich szkół oraz rozwiązywali te przygotowane przez innych uczniów; w oparciu o filmik zamieszczony na You Tube wymyślili pytania, które wykorzystali w Kahoot i Quizizz tworząc quizy, z którymi zmagali się inni; dzielnie rozwiązywali skomplikowane i podchwytliwe zadania przygotowane w językach obcych w aplikacji LearningApps; w programie Story Jumper kreowali prawdziwe książki multimedialne, żonglowali rozmytymi obrazami w pikselozie... Przede wszystkim jednak dobrze się bawili, wykazywali się samodzielnością i przyswoili sobie mnóstwo nowinek technicznych, z których mogą i będą świadomie korzystać. Dodajmy na koniec: idea eTwinningu przekonała nas, że aby w nowoczesny sposób współpracować z zagranicznymi i krajowymi partnerami wystarczy mieć komputer z dostępem do internetu i... pomysł na kolejny ciekawy projekt!

*Anna Sokólska - nauczyciel języka polskiego
w XI LO w Łodzi*

Dlaczego polskie szkoły publiczne nie są miejscami przyszłości w świecie teraźniejszości?

Odpowiedzi na to fundamentalne dla kondycji i rozwoju polskiej edukacji pytanie udziela prof. dr hab. Bogusław Śliwerski - wybitny polski pedagog oraz ekspert polityki oświatowej - w referacie wygłoszonym na Międzynarodowej Konferencji „Place in Space - Subject of Reflection and Area of Educational Activities”, a opublikowanym w formie książkowej przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

„Mimo znanych nam już od prawie 90 lat pozytywnych doświadczeń nauczycieli nurtu pedagogiki reformy, którzy w swoich alternatywnych podejściach do edukacji odstępowali od systemu klasowo-lekcyjnego, a także mimo wiedzy współczesnych pedagogów o dynamicznym i powszechnym porzucaniu dydaktyki behawioralnej, pedagogii przemocy, ograniczania aktywności i kierowanego samokształcenia uczniów w cywilizowanych, demokratycznych i rozwiniętych gospodarczo krajach świata, w których rozwijana jest dydaktyka kognitywistyczna i konstruktywistyczna, nadal w Polsce reprodukuje się rozwiązania z przełomu XIX i XX w.” - stwierdza na wstępie prof. Śliwerski. Taki stan rzeczy sprawia, że rozwój polskiej edukacji nie zmierza w dobrym kierunku. Najlepsi nauczyciele mają poczucie straconych lat i wciąż zadają sobie pytanie, jak to jest możliwe, że choć tak bardzo pragniemy w Polsce w latach 80. ubiegłego wieku innej szkoły, innego państwa i innej edukacji, to wciąż nie przekroczyliśmy punktu zerowego, jaki zapowiadał przełom 1989 roku.

„Na początku zmiany ustrojowej w naszym kraju 1989/1990 forsowana była, jakże słusznie, idea transformatywnego intelektualisty - podkreśla prof. Śliwerski. - Nie tylko [jednak] oddolny ruch nauczycielskich innowacji i eksperymentów dydaktycznych z lat 1990-1997 oraz koniecznej a rzeczywistej decentralizacji oświaty został stłumiony przez urzędników resortu edukacji i kolejne formacje rządzące, ale też w sposób niewytłumaczalny nastąpiła fala totalnego dezawuowania przez rządzących naukowców różnych dziedzin.”

Jednym z negatywnych efektów takiego podejścia jest fakt, że w polskiej edukacji niechlubnie dominuje system klasowo-lekcyjny, zdaniem prof. Śliwerskiego nie tylko nieadekwatny do radykalnego przesunięcia socjalizacyjnego w XXI w., otwartego globalnego dostępu do wiedzy i akceleracji rozwoju dzieci i młodzieży, ale także sprzeczny z istniejącą już podponadrzydziestulatwiedząpsychologiczną i dydaktyczną na temat efektywności kształcenia oraz z rozwiązaniami weryfikowanymi w praktyce edukacji konstruktywistycznej.

System klasowo-lekcyjny podtrzymuje, by nie powiedzieć: forsuje, architektura polskiej szkoły publicznej, strukturalizująca przestrzeń uniformistycznie. Szkoły w Polsce - konstatuje prof. Śliwerski - w przytłaczającej większości doskonale nadają się do dyscyplinowania

uczniów i nauczycieli, wykorzystując rozwiązanie architektoniczne, jakim jest izba - klasa szkolna, a więc mała przestrzennie zamknięta komórka, w której można „panować nad ciałami i psychiką uczniów oraz nauczycieli”. W warunkach ograniczających niepożądaną aktywność, w ustanowionym miejscu i w ustalonym rytmie czasowym, z odpowiednimi interwałami na zmianę miejsc czy nauczycieli, wszyscy uczniowie mają uczyć się pod odgórną jednostronną kontrolą. Na tym polega utrwalony w polskiej szkole od lat i uporczywie utrzymywany system klasowo-lekcyjny.

Tymczasem model ponowoczesny kształcenia - podkreśla prof. Śliwerski - jest otwarty na zmieniające się technologie i multimedialne środki komunikacji społecznej, a także na kontakty bezpośrednie między uczniami różnych grup wiekowych, na różnym poziomie kompetencji. Równocześnie jest też przestrzenią otwartą na potrzebę jednostki do ukrycia się w niej, odizolowania, chwilowego zadbania o własne potrzeby bezpieczeństwa, dystansu czy medytacji. Dzięki architektonicznie stworzonym możliwościom do rozproszenia jednostka nie musi już być w szkole dla wszystkich „widzialna”, gdyż to ona przejmuje na siebie odpowiedzialność za czas, tempo, miejsce i sposób realizowanych zadań edukacyjnych. W takiej placówce edukacyjnej obszarem wolności indywidualnej staje się sfera prywatności, prawo do wyizolowania się przed „okiem władzy”, uczenia się w klimacie i miejscach bezpiecznych dla siebie.

We wszystkich szkołach publicznych w Polsce - stwierdza prof. Śliwerski - przestrzeń uczenia się jest niestety miejscem obserwacji i formacji „skazanych” na edukację przez obowiązek szkolny oraz ustawicznego ich dyscyplinowania. Podlegają mu również nauczyciele, w wyniku sprawowania nad nimi przez władze państwowe nadzoru pedagogicznego. „Etatystyczna polityka utrzymuje centralistyczny nadzór pedagogiczny, wzmacniając

prawnie możliwość dyscyplinowania nie tylko uczniów, ale i nauczycieli, co stawia ich w jawnej konfrontacji z własnym profesjonalizmem oraz sumieniem”.

System klasowo-lekcyjny jest wciąż obowiązującym inwariantem publicznego systemu szkolnego, od którego nie ma odstępstw - podkreśla prof. Śliwerski. To on określa i wyznacza warunki pracy nauczycieli oraz uczenia się dzieci i młodzieży, określa granice, których nikomu przekroczyć nie wolno. Tym samym wszelkie koncepcje pedagogiczne muszą spełniać jeden podstawowy wymóg, bez względu na to, jakie są ich założenia dydaktyczne, wychowawcze i organizacyjne: muszą mieścić się w ramach systemu klasowo-lekcyjnego. Odchylenia od tego systemu są możliwe jedynie wówczas, kiedy go nie eliminują, nie dekonstruują, nie pozbawiają kluczowych zasad. Efektem ewentualnej zmiany innowacyjnej jest w takiej sytuacji jedynie udoskonalenie funkcjonowania podsystemu lub struktury w części bądź całości, bez zmiany zastanej koncepcji pedagogicznej lub z jej cząstkową zaledwie modyfikacją.

„Po trzydziestu latach transformacji ustrojowej, dla oświaty absolutnie niewiele znaczącej, bo podtrzymującej ustrojowe, a więc i prawne oraz polityczne władztwo każdej formacji rządzącej nad oświatą, kolejne pseudo-reformy są pozorem zmian - podsumowuje swoje rozważania prof. Śliwerski. - (...) Nie upublicznia się rozwiązań, jakie mają miejsce w krajach znacznie starszej i rozwiniętej już demokracji w Zachodniej Europie czy USA. W Polsce ma być tak, jak zawsze było, z niewielką estetyką czy dekoracyjnością nowych technologii, środków dydaktycznych. W końcu wszyscy chodzili do szkoły tradycyjnej, z modelem transmisji kulturowej (ideologicznej, doktrynalnej), adaptacyjnej, instrumentalnej, ale już nie emancypacyjnej, nie alternatywnej.”

Aby możliwa stała się reforma kształcenia dzieci i młodzieży w polskich szkołach publicznych - konkluduje prof. Śliwerski - konieczne jest:

1. Odstąpienie w oświacie od polityki etatystycznego władztwa - nadzoru pedagogicznego.
2. Wprowadzanie zmian w polityce oświatowej z udziałem pedagogów, psychologów, biomedyków, socjologów i architektów.
3. Odejście od systemu klasowo-lekcyjnego na rzecz edukacji konstruktywistycznej, co wymaga systematycznego przekształcania architektury szkolnej na adekwatną do współczesnej wiedzy o czynnikach warunkujących efektywność uczenia się i kształcenia.

Tomasz Misiak

Bogusław Śliwerski: „Dlaczego polskie szkoły publiczne nie są miejscami przyszłości w świecie teraźniejszości?”

Wydawnictwo i Pracownia Poligraficzna LCDNPKP, Łódź 2020 r.

Jaś i Małgosia

Piekarstwo Cukiernictwo Jaś i Małgosia Romanowscy

Spółka Jawna

ul. Strykowska 79/81

91-614 Łódź

tel. 42 659 73 07

www.jasimalgosia.com.pl

SYSTEM KLASOWO-LEKCYJNY? DO LIKWIDACJI!

Z profesorem Bogusławem Śliwerskim rozmawia dyrektor Janusz Moos

Janusz Moos:

Z profesorem Bogusławem Śliwerskim – znakomitym pedagogiem, doktorem honoris causa wielu uczelni polskich i zagranicznych, wiceprzewodniczącym Rady Programowej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego – rozmawiamy na ważny temat, jakim jest blokowanie implementacji założeń edukacji konstruktywistycznej do praktyki edukacyjnej przez system klasowo-lekcyjny. Nie zlikwidujemy go nagle, bo to jest daleka droga, ale możemy chyba rozważyć sprawę ruchu oddolnego nauczycieli twórczych, którzy prowadzą procesy edukacyjne w trybie pozaformalnym i organizują życie w szkole poza systemem klasowo-lekcyjnym. Prawda, panie profesorze?

„więzieniu pedagogicznym”. Michel Foucault porównuje w swoich studiach filozoficznych szkołę z zakładami psychiatrycznymi i zakładami karnymi, wykazując, że właśnie po to i w taki sposób konstruowano architektonicznie szkoły, żeby na wzór tych totalnych instytucji ograniczać swobody, a jednocześnie wymuszać określonego rodzaju aktywności. Ale my przecież jesteśmy bogatsi o wiedzę z badań etnograficznych, psychologicznych, socjologicznych, z których wynika, że to zamknięcie uczniów w przestrzeni jest w XXI wieku już zbyt daleko posuniętym ograniczeniem, nieadekwatnym do procesów uczenia się i do akceleracji rozwoju, do tego przyspieszonego dziś tempa i dynamiki rozwoju każdego dziecka i nastolatka. Dlatego już nie ma sensu, nie ma żadnego znaczenia edukacyjnego utrzymy-

nie chodzi o to, by jak w XVII czy XIX wieku zobowiązywać uczniów do uczenia się na pamięć i przyjmowania wiedzy jako dogmatu. Bo oni – w XXI wieku – powinni przyjąć wiedzę rozumieć i wiedzieć, jak ją zastosować.

Janusz Moos:

Pisze pan o tym w swojej znakomitej rozprawie, którą rekomendowaliśmy na łamach „Dobrych Praktyk. Innowacji w edukacji”...

Bogusław Śliwerski:

Rozprawę przygotowałem wspólnie z moim doktorem Michałem Paluchem z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Jej tytuł – „Uwolnić szkołę od systemu klasowo-lekcyjnego” może się wydawać jakimś wy-

Bogusław Śliwerski:

Oczywiście! Cofnijmy się do XVII wieku, wtedy to bowiem Jan Amos Komenski w swojej „Wielkiej Dydaktyce” upelnomocnił naukowo potrzebę zdyscyplinowanego uczenia się dziecka w systemie, który pozwala na silnie skoncentrowaną pracę umysłową, nie zakłócaną przez jakiegokolwiek inne czynniki. Upłynęły cztery wieki, cztery stulecia, a my nadal funkcjonujemy w klasowych „klatkach”, które są pochodną architektury szkolnej, w takim

wanie uczniów w tej samej przestrzeni i w tym samym czasie w całym kraju we wszystkich budynkach szkolnych. My oczywiście szkół nie zburzymy i nie zbudujemy ich na nowo, natomiast sami nauczyciele doskonale zdają sobie sprawę z tego, że ta zamknięta przestrzeń także ich ogranicza i uniemożliwia im wchodzenie w takie relacje z uczniami, które są kluczowe nie tylko dla przekazu wiedzy, ale także dla odkrywania pewnych prawidłowości, które są istotne dla zrozumienia. Przecież

zwaniem „na dziś”, ale pamiętajmy, że proces takiego uwalniania rozpoczął się już na początku XX wieku, kiedy powstawał ruch skautowy i potem w ramach tego ruchu skautowego, genialnie rozpracowywanego metodycznie także przez naszych pedagogów społecznych, chociażby przez Aleksandra Kamińskiego. Przecież to właśnie w skautingu zrodziła się metoda projektów, podstawowa dla edukacji konstruktywistycznej.

Janusz Moos:

Profesor Tadeusz Nowacki uświadomił mi kiedyś w rozmowie, że poprzez projekty uczono już w okresie międzywojennym. A potwierdziła to moja mama, która była nauczycielką szkół lwowskich.

Bogusław Śliwerski:

Było to następstwem przenikania do szkolnictwa powszechnego (aczkolwiek nie było ono masowe w II RP, bo tylko szkoły podstawowe były dostępne, natomiast szkoły średnie były elitarne) pedagogiki Nowego Wychowania, czyli tego nurtu myśli pedagogicznej, który powstawał w szkołach alternatywnych, w szkołach pedagogiki reformy, nurtu genialnie – zwróćmy na to uwagę – wzbogaconego przez wykład myśli i praktyczną pedagogikę Janusza Korczaka. Oczywiście nie tylko, bo przecież świadomość tego, że szkoła wymaga reform, kiełkowała, synergicznie można powiedzieć, w różnych miejscach na różnych kontynentach: w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji, Stanach Zjednoczonych... A chodziło o reformy, które gruntownie przekształciłyby szkolne relacje, zarówno między nauczycielami i uczniami, jak i uczniowskie wzajemne.

Janusz Moos:

Właśnie w naszej Akademii Młodych Twórców uczniowie - spotykając się popołudniami na dodatkowych zajęciach, poza obowiązującym programem kształcenia, poza obowiązującą podstawą programową - samoorganizują się w zespoły, wylaniają spośród siebie liderów, takich edukatorów młodzieżowych... I są to zupełnie inne niż w szkole relacje. I jest to piękne życie edukacyjne, które nie wynika z nakazów i rozwija się poza systemem klasowo-lekcyjnym.

Bogusław Śliwerski:

Mamy tutaj wprawdzie do czynienia nie z „odszkolnieniem” szkoły, tylko z tak zwaną ponowoczesną edukacją poza szkołą, obejmującą młodzież, którą charakteryzuje bardzo rozbudowana pasja uczenia się, rozwijania talentów i zainteresowań, silnie przy tym wspierana przez środowiska rodzinne. Ale oczywiście byłoby znakomicie, gdyby te laboratoryjne, oryginalne, alternatywne formy pracy z młodzieżą, prowadzone w LCDNiKP, można było przenieść czy włączyć w innych formach organizacyjnych do pracy w szkołach. Wspomnę tutaj, że niedawno ukazała się książka Marzeny Kędry, która jest nauczycielem Freinetowcem i dyrektorką Publicznej Szkoły Podstawowej Cogito w Poznaniu. Książka ta - zatytułowana „Cogito – szkoła z własnym obliczem” - pokazuje, że w szkole publicznej można zmieniać system klasowo-lekcyjny częściowo, fragmentarycznie. Czują to na przykład nauczyciele

języków obcych w liceach czy technikach, organizujący na początku roku szkolnego dla pierwszoklasistów tzw. sprawdziany kompetencyjne, aby następnie różnicować edukację językową i prowadzić ją dla tego samego rocznika na dwu stosownych do kompetencji poziomach. Dlaczego nie pójść dalej? Dlaczego nie tworzyć w szkołach młodzieżowych grup wiekowo heterogenicznych, jak to jest w edukacji dorosłych?

Janusz Moos:

Właśnie! My na przykład prowadzimy w tej chwili w ramach jednego z projektów 180-godzinne kursy, ukierunkowane na osiągnięcie kompetencji zawodowych zapotrzebowanych przez rynek pracy w dwu obszarach, jakimi są: mechatronika oraz programowanie i użytkowanie obrabiarek sterowanych numerycznie CNC. Warunek uczestnictwa jest jeden: ukończony 18. rok życia. Nieważne jest przygotowanie formalne, może się zgłosić doktor habilitowany i absolwent zasadniczej szkoły zawodowej.

Bogusław Śliwerski:

I to jest genialne! To jest przecież istotą konstruktywistycznej edukacji, żeby adresować oferty kształcenia do osób, które są naprawdę zainteresowane, które oczekują takiego wsparcia edukacyjnego. Wiadomo przecież, że nikt sam u Wujka Google wszystkiego się nie nauczy, to nieprawda, że można właściwą wiedzę uzyskać w Internecie, wpisując stosowne hasła, słowa kluczowe.

Janusz Moos:

Panie profesorze, w tej rozmowie nie podajemy wszystkich rozwiązań, tylko przykłady. Sygnalizujemy problem. I zachęcamy wszystkich nauczycieli, a zwłaszcza nauczycieli proinnowacyjnych, nauczycieli twórczych do organizacji takich spotkań edukacyjnych, które będą dowodziły dobrego, współczesnego rozumienia terminu indywidualizacja.

Bogusław Śliwerski:

Istotą dzisiejszej - perspektywnej - dydaktyki jest różnicowanie, a poprzez to personalizacja procesu kształcenia, czyli stwarzanie okazji do harmonijnego rozwoju każdemu uczniowi, na miarę jego potencjału intelektualnego i społecznego, aspiracji, uzdolnień. Bo przecież szkoła powinna sprzyjać temu, by każdy mógł znaleźć w niej to, co wzmocni poczucie jego własnej wartości i nada sens jego życiu. Są dwa fundamenty dydaktyki konstruktywistycznej. Pierwszy to odczasowienie, czyli dostosowanie tempa kształcenia do własnego stylu zapamiętywania, rozumowania, do własnych możliwości uczącego się. Tak jest już w edukacji wczesnoszkolnej, gdzie nie ma jednostek 45-minutowych, tylko zajęcia,

które mogą być elastycznie dostosowywane w czasie. I o to chodzi, że trzeba dać prawo do czasu i do beczcasowości. Drugim obok odczasowienia fundamentem jest odmiejscowienie, ponieważ ono zmienia kulturę przekazu wiedzy, kulturę - powiedziałbym - indukowania potrzeby poszukiwania i dzielenia się wiedzą, a zarazem uświadamia nam, że możemy wyjść z klasy - na korytarz, na półpiętro, na zewnątrz, że nie musimy tkwić w tych klasowych „celach więziennych”.

Janusz Moos:

Uczenie się to jest dynamika, to jest ruch, prawda?

Bogusław Śliwerski:

Oczywiście! I to jest poszukiwanie miejsca, w którym mogę się dobrze czuć. I jako uczeń, i jako nauczyciel.

Janusz Moos:

My właśnie nauczycieli, którzy dobrze to rozumieją, poszukujemy. Nauczycieli proinnowacyjnych, którzy prowadzą takie zajęcia różnicowane, wychodzą poza system klasowo-lekcyjny. I nadajemy im w każdym roku tytuły honorowe – Lider w Edukacji, Nauczyciel Innowator, Ambasador Innowacyjnych Idei i Praktyk Pedagogicznych, Homo Creator...

Bogusław Śliwerski:

To jest prawdziwe święto nauczycieli pasjonatów, nauczycieli kreatywnych, nauczycieli – jak to określamy w pedagogice – transformacyjnych, ten moment, w którym można ich wyróżnić. I równocześnie jest to zaproszenie z naszej strony, ze strony Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, z którym jako wiceprzewodniczący Rady Programowej także się utożsamiam – do upowszechniania najdrobniejszych nawet rozwiązań umożliwiających takie oddolne zmienianie edukacji szkolnej. Niech ci niezwykli, najlepsi z najlepszych – jak określa to nowy cykl publikacji LCDNiKP – nauczyciele nie krępują się swojej aktywności i ofiarności, niech mają odwagę promować swoje pomysły, niech poczują, że w swojej edukacyjnej pasji nie są osamotnieni!

Janusz Moos:

Sedecznie dziękuję za tę rozmowę, Panie Profesorze.

Bogusław Śliwerski:

I ja również, Panie Dyrektorze, bardzo dziękuję.

Zdjęcie Ryszard Kuśmirek, notował Tomasz Misiak - LCDNiKP

Fascynujące spotkania z najnowszymi technologiami OD WŁĄCZNIKA ŚWIATŁA DO INTERNETU RZECZY

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zaprasza uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych na zajęcia wspierające kształcenie techniki, fizyki i elektroniki. Podejmowana tematyka uzupełnia treści programowe o zagadnienia związane z nowymi technologiami. Zajęcia - w wymiarze 2 lub 3 godzin dydaktycznych - organizowane są w dwóch częściach: pierwsza to wprowadzenie do omawianej tematyki, druga obejmuje wykonywanie praktycznych ćwiczeń. Zajęcia prowadzą trenerzy, eksperci

w zakresie innowacyjnej edukacji technologicznej (MIEE - Microsoft Innovative Educator Expert). Ćwiczenia praktyczne są wykonywane z wykorzystaniem mobilnej pracowni, wyposażonej w zestaw eksperymentalnych modułów elektronicznych BOSON firmy DFRobot.

Umożliwia on zaprezentowanie trudnych zjawisk w sposób przystępny dla uczniów. Dzięki skomplikowane układy funkcjonalne na łątwie do zrozumienia moduły, zarówno analogowe, jak i cyfrowe, które pozwalają konstruować

układy, stanowiące doskonałe wprowadzenie do Internetu Rzeczy. Mobilna pracownia wyposażona jest także w inteligentne wtyczki i router. Dzięki nim można, w prosty sposób, zapoznać uczniów ze specyfiką rozwiązań np. inteligentnego domu.

Tematyka zajęć obejmuje:

- wprowadzenie do podstaw elektroniki i Internetu Rzeczy,
- projektowanie i realizację prostych układów funkcjonalnych - analogowych i cyfrowych,
- projektowanie i budowę elektronicznych układów inteligentnych,
- zarządzanie inteligentnymi układami elektronicznymi za pośrednictwem sieci Internet (Internet Rzeczy). Zajęcia, w ustalonych ze szkołami dogodnych terminach, są prowadzone w formie:
  - stacjonarnej w siedzibie szkoły lub w siedzibie ŁCDNiKP (ul. Kopcińskiego 29),
  - zdalnej (z wyłączeniem ćwiczeń wykonywanych przez uczniów),
  - hybrydowej (wprowadzenie on-line, ćwiczenia stacjonarnie).

Zajęcia dla uczniów szkół prowadzonych przez Urząd Miasta Łodzi są nieodpłatne. Inne szkoły mogą uzgodnić warunki indywidualnie (korzystając z adresu mailowego: j.koludo@lcdnikp.elodz.edu.pl lub kontaktując się telefonicznie z sekretariatem ŁCDNiKP: 42 678-33-78). Zmodyfikowana wersja zajęć dostępna jest również dla uczniów klas pierwszych i drugich szkół średnich. Zapraszamy!

Jarosław Koludo - ŁCDNiKP

Młoda Polka z Ameryki wspiera polskie szkoły... ZOFIA KIERNER – KREUJE, INSPIRUJE, POMAGA

Projekt „Together for Teachers”, stworzony przez fundację Girls Future Ready, której jedną z założycielek jest Zofia Kierner - Polka z Ameryki, spotkał się z dużym zainteresowaniem polskich szkół w minionym - jakże trudnym z powodu pandemii - roku szkolnym. Realizując go około 200 studentów z USA i Kanady prowadziło w naszym kraju wraz z polskimi nauczycielami lekcje języka angielskiego w 100 szkołach z całej Polski. Uczniowie mieli kontakt z „żywym” językiem angielskim, przełamali bariery w mówieniu i korzystali z niepowtarzalnej okazji do wymiany myśli oraz dzielenia się doświadczeniami ze swoimi rówieśnikami zza oceanu.

Zofia Kierner, mimo młodego wieku, może pochwalić się dużym dorobkiem w prowadzeniu działalności charytatywnej. Od kilku lat organizuje zbiórki anglojęzycznych książek dla dzieci. Dotychczas w ramach fundacji przekazała około 25 tysięcy książek dla szkół, przedszkoli i szpitali w całej Polsce. Odwiedziła również Łódź, przekazując zebrane książeczki, spotykając się z dziećmi i zachęcając je do nauki języka angielskiego.

Dzieci już od najmłodszych lat powinny osłuchiwać się z brzmieniem języka angielskiego i rozwijać słownictwo, gdyż ich umysł jest bardzo chłonny i bez wysiłku zapamiętuje słówka i wyrażenia. Warto więc zadbać o nawyk czytania po angielsku, gdyż najmłodszych dużo łatwiej do tego przekonać, a gdy podrosną będzie to dla nich naturalną formą spędzania wolnego czasu. Czytanie książek anglojęzycznych przynosi szereg edukacyjnych korzyści. Dziecko nie tylko zapoznaje się z brzmieniem języka i jego zasobem leksykalnym, ale także rozwija koncentrację, wyobraźnię i kształtuje pozytywne nastawienie do nauki. W efekcie uczy się wieloma zmysłami, wykorzystując słuch, wzrok, dotyk, a niekiedy nawet węch.

Nauczyciele z Łodzi spotkali się w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego z Zofią Kierner, gdyż ta niezwykle kreatywna młoda osoba, której działalność może być wspaniałą inspiracją dla innych, była naszym gościem. Uczestnicy spotkania mogli zapoznać się z jej doświadczeniami edukacyjnymi z Finlandii i USA, z przedsięwzięciami realizowanymi przez fundację Girls Future Ready

i z inicjatywami wolontariuszy anglojęzycznych. Co niezwykle ważne - mogli także zorientować się w możliwościach udziału w kolejnych edycjach projektów „Together for Teachers” oraz „SpeakUp”.

Podczas spotkania poruszono niezwykle istotną kwestię umiejętności prezentacji. Edukacja w amerykańskich szkołach przykłada dużą wagę do wystąpień publicznych, dyskusji, dzielenia się opiniami. Tymczasem osoby, które nie radzą sobie z przedstawianiem własnych pomysłów na forum, mogą mieć problemy z wystąpieniami publicznymi. Wspieranie ich w tym zakresie jest celem realizowanego przez fundację Girls Future Ready projektu „Global Mindset”, czyli globalny sposób myślenia. Jego twórcy zakładają, że pozwoli on młodym ludziom skutecznie prezentować się i konkurować o interesującą pracę, nie tylko w Polsce, ale na całym świecie. Trzymamy oczywiście kciuki za powodzenie tych działań oraz za dalsze projekty Zofii Kierner. Mamy też nadzieję na następne spotkanie, które będzie dla nas kolejną dawką inspiracji.

Beata Kwiatkowska - ŁCDNiKP

Aktualności z regionalnego rynku pracy JAKI PRACOWNIK, JAKI ZAWÓD?

Rynek pracy to obszar nacechowany ciąglą zmiennością i podlegający oddziaływaniom wielu czynników ekonomicznych, społecznych i politycznych. W ostatnim czasie na rynek pracy całego kraju, a zatem również regionu łódzkiego, wpływ miały nie tylko stale kształtujące go czynniki, ale również ograniczenia i restrykcje związane z pandemią koronawirusa. Zespół Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji działający w strukturach Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego stale monitoruje zmiany zachodzące na rynku pracy, między innymi poprzez cykliczną, coroczną realizację projektu „Jaki pracownik, jaki zawód?”. W badaniu analizowane są oferty pracy, których źródło stanowi portal pracuj.pl, a dzięki jego powtarzalności (od 2010 roku) można zaobserwować trendy i zmiany w gospodarce regionu łódzkiego na przestrzeni ostatnich dwunastu lat.

Biorąc pod uwagę zebrane w pierwszym półroczu bieżącego roku dane oraz dane z poprzednich edycji projektu obserwujemy wyraźny wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnieniem nowych pracowników, i to nie tylko w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, ale również w stosunku do roku 2019. Liczba ogłoszeń rekrutacyjnych w 2021 r. (I półrocze) wyniosła 33 tys. i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o ponad 14 tys., co daje 75-procentowy przyrost. Również w porównaniu do roku 2019 liczba ta jest większa o ok. 6,5 tys., co oznacza 24-procentowy wzrost w porównaniu do okresu sprzed pandemii. Zebrane dane dla dziesięciu największych branż portalu pracuj.pl przy porównaniu analogicznych półrocznych okresów badań wykazują również, że niemal w każdej z nich notujemy znaczące wzrosty liczby ogłoszeń w stosunku zarówno do roku 2020, jaki i 2019. Największymi przyrostami wyróżniają się branże związane z IT, w tym szczególnie branża „rozwój oprogramowania”, która notuje przyrost liczby ofert o 126 procent w porównaniu z ubiegłym rokiem i o ponad 80 procent w porównaniu z rokiem 2019. Kolejne sekcje portalu pracuj.pl, notujące największe przyrosty, to branże związane głównie z produkcją i transportem, np. „praca fizyczna” (o 89 procent), „łańcuch dostaw” (o 88 procent) czy „produkcja” (o 77 procent). Wyróżnić należy także branże, jak „sprzedaż”, „budownictwo”, „inżynieria” oraz „finanse i ekonomia”, w których liczba ofert względem ubiegłego roku wzrosła odpowiednio: o 50 procent (finanse), do 75 procent (budownictwo), 76 procent (sprzedaż).

W 2021 roku w szesnastu branżach portalu średnia miesięczna liczba ofert pracy przekroczyła 100. Do obszarów o największym zapotrzebowaniu na pracowników należą: „sprzedaż” (918 ofert), „obsługa klienta” (481 ofert), „IT-rozwój oprogramowania” (433 oferty), „praca fizyczna” (406 ofert), „inżynieria” (401 ofert), „finanse, ekonomia” (346 ofert), „produkcja” (318 ofert), „łańcuch dostaw” (259 ofert), „IT-administracja” (251 ofert), „budownictwo” (199 ofert), „administracja biurowa” (186 ofert), „internet, e-commerce, nowe media” (151 ofert), „badania i rozwój” (146 ofert), „human resources, zasoby ludzkie” (131 ofert), „marketing” (120 ofert) oraz „transport, spedycja, logistyka” (117 ofert). Podane wartości są średnimi miesięcznymi licznymi za pierwsze półrocze bieżącego roku. Jak wynika z analizy, o prace

w Łodzi i w województwie łódzkim najłatwiej w szeroko pojętej sprzedaży i usługach, a także w obszarze wiążącym się z wykształceniem technicznym (mechanicy, elektrycy, mechatronicy, robotycy itp.). Nie powinny mieć problemów z zatrudnieniem również osoby zainteresowane finansami i ekonomią, informatycy (w szczególności programiści), pracownicy biurowi. Kadry chcą również uzupełnić pracodawcy reprezentujący obszar logistyczny. Zatrudniani są kierownicy (głównie na trasy międzynarodowe), kurierzy, magazynierzy, logistycy, spedytorzy, agenci celni. Wielu fachowców potrzeba także w budownictwie, dla którego notujemy bardzo duży przyrost ofert. Jeśli przeanalizujemy zapotrzebowanie na zawody i kwalifikacje występujące w regionie łódzkim od 2010 roku (czyli od początku realizowania naszego projektu), możemy zauważyć, że wymienione wyżej branże przez cały czas generowały największe zapotrzebowanie na pracowników, zamieniając się jedynie miejscami w rankingu. Ponadto w związku z kilkukrotnie wprowadzanymi

ograniczeniami spowodowanymi pandemią COVID-19 wzrosły obroty sklepów zajmujących się sprzedażą internetową. Spowodowało to większe zapotrzebowanie na kadry zajmującą się ich obsługą, dzięki czemu branża „internet, e-commerce, nowe media” dołączyła do grupy sekcji, w których średnio w miesiącu potrzeba ponad stu pracowników.

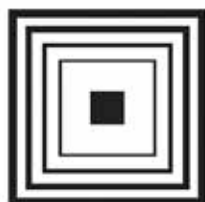
Po pełne opracowanie zebranych danych i szczegółową ich analizę zapraszamy zainteresowanych czytelników do raportu „Jaki pracownik, jaki zawód...”, publikowanego corocznie zarówno w formie tradycyjnej książki jak i w formie elektronicznej (na stronie [www:orpde.wckp.lodz.pl](http://www.orpde.wckp.lodz.pl)) w e-bibliotece Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji ŁCDNiKP.

Anna Gębarowska-Matusiak i Jarosław Tokarski - Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji ŁCDNiKP

**Analiza ofert pracy dostępnych
w województwie łódzkim
w portalu
pracuj.pl**

**ANALIZY I BADANIA NR 44
JAKI PRACOWNIK,
JAKI ZAWÓD?**

**Łódzkie Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego**

EGZAMIN ZAWODOWY PO NOWEMU

Rozmowa Janusza Moosa – dyrektora ŁCDNiKP z Markiem Szymańskim – dyrektorem OKE w Łodzi

Janusz Moos:

Panie dyrektorze, współpracujemy od wielu lat, tworzyliśmy wspólnie zręby edukacji mechatronicznej, realizowaliśmy wiele projektów, a dzisiaj mogę pogratulować panu nowej roli zawodowej – dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi i porozmawiać z panem na temat przemian w sprawach związanych z egzaminowaniem i w ogóle z pomiarem dydaktycznym. Jak funkcjonuje aktualnie Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i co się dzieje nowego w systemie egzaminów?

Marek Szymański:

Jesteśmy jedną z ośmiu komisji tworzących system, którym kieruje Centralna Komisja Egzaminacyjna. Zasięg terytorialny OKE w Łodzi obejmuje dwa województwa: łódzkie i świętokrzyskie, co sprawia, że mamy rocznie, na wszystkich egzaminach, około 100 tys. zdających, 10 sesji egzaminacyjnych i ponad 2600 szkół oraz innych placówek (m.in. Centrów Kształcenia Zawodowego), w których odbywają się egzaminy. Obecnie są to trzy rodzaje egzaminów: egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny dla absolwentów liceów ogólnokształcących i techników, także w szkołach dla dorosłych oraz egzamin związany z kształceniem zawodowym, który w tej chwili występuje w dwu formach: jako egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, przeprowadzany zgodnie z podstawą programową 2012-2017 oraz jako egzamin zawodowy, przeprowadzany zgodnie z podstawą programową 2019. W zasadzie każdy z egzaminów podlega w ostatnich latach przemianom, najwięcej szykuje się ich w egzaminie maturalnym dla absolwentów liceów od roku szkolnego 2022/2023, a dla absolwentów techników od roku szkolnego 2023/2024. Egzamin zawodowy zgodny z podstawą programową z 2019 r. jest już zupełnie nowy pod względem formy, ponieważ jego część pisemną przeprowadza się z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu, w którym stosuje się również zadania multimedialne. Jeśli chodzi o część praktyczną, to w zależności od kwalifikacji mamy trzy zasadnicze modele: egzamin typu D, gdzie oceniana jest dokumentacja, egzamin typu DK, gdzie oceniana jest dokumentacja wykonana z wykorzystaniem komputera oraz egzamin typu W, gdzie oceniane jest pełne wykonanie; występuje też model WK, gdzie wykonanie odbywa się na stanowiskach komputerowych. Nowością jest również fakt, że Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej do dnia 20 sierpnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin zawodowy ogłasza komunikat w sprawie listy kwalifikacji, z których zadania egzaminacyjne w części praktycznej egzaminu zawodowego przeprowadzane w danym roku szkolnym są jawne,

wraz z podaniem miejsca udostępniania tych zadań do publicznej wiadomości. Podkreślimy mocno, że egzamin zawodowy, przeprowadzany zgodnie z podstawą programową z 2019 r., jest egzaminem obowiązkowym!

Janusz Moos:

A wcześniej było tak, że absolwent szkoły zawodowej mógł przystąpić do egzaminu zawodowego, ale nie musiał, prawda?

Marek Szymański:

Właśnie. Wprawdzie nie otrzymywał wtedy świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, ale mógł ukończyć szkołę nie przystępując do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. To już jednak przeszłość. W tej chwili nieprzystąpienie do egzaminu spowoduje, że uczeń nie uzyska promocji do klasy wyższej albo nie ukończy danego semestru. W efekcie może to skutkować nieukończeniem szkoły. Istotnym elementem obecnego systemu egzaminowania jest certyfikat kwalifikacji zawodowej. Osoba, która zda egzamin zawodowy w danej kwalifikacji otrzyma certyfikat kwalifikacji zawodowej. Osoba, która posiada certyfikaty potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie oraz posiada odpowiedni poziom wykształcenia, otrzymuje dyplom zawodowy wraz z suplementem. Reasumując: dyplomy zawodowe są przeznaczone dla tych absolwentów, którzy po pierwsze - zdali egzaminy ze wszystkich kwalifikacji wchodzących w skład zawodu, po drugie - mają określony poziom wykształcenia ogólnego. Dodajmy jako ciekawostkę, że absolwenci szkół, którzy zdali wszystkie egzaminy zawodowe na poziomie technika (posiadają dyplomy zawodowe, dyplomy potwierdzające

kwalifikacje zawodowe, certyfikaty kwalifikacji zawodowych lub świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie) mają prawo, na egzaminie maturalnym w nowej formule, do zwolnienia z obowiązku przystąpienia do jednego egzaminu z przedmiotu dodatkowego w części pisemnej. Należy jednak podkreślić, że egzamin zawodowy jest egzaminem progowym, o wysokim progu zaliczenia. Jego część pisemną trzeba zdać na poziomie co najmniej 50 procent, a część praktyczną na poziomie co najmniej 75 procent. Tym bardziej cieszy więc fakt, że tegoroczne wyniki egzaminów zawodowych są, moim zdaniem, naprawdę dobre. Ponad 74 procent osób, które przystąpiły do egzaminu zgodnego z podstawą programową z 2017 r. uzyskało świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a w przypadku egzaminu zgodnego z podstawą programową z 2019 r. ten odsetek był jeszcze wyższy.

Janusz Moos:

A jak ocenia pan działalność ŁCDNiKP w obszarze przygotowania uczniów do osiągnięcia kompetencji zawodowych?

Marek Szymański:

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie i egzamin zawodowy są to egzaminy, które dotyczą – jak wskazują ich nazwy – umiejętności zawodowych. A te, zwłaszcza w części praktycznej, mogą być ukształtowane tylko w naprawę korzystnych warunkach, jeżeli chodzi o wyposażenie techniczne i kompetencje kadry. ŁCDNiKP znane jest od lat z tego, że reprezentuje zawsze bardzo wysoki poziom, co przekłada się na bardzo dobre wyniki egzaminów zawodowych, które są tutaj przeprowadzane.

Janusz Moos:

Jak jest w szkołach, w których nie ma odpowiedniego instrumentarium techniczno-dydaktycznego?

Marek Szymański:

Jeżeli szkoła nie posiada odpowiedniego wyposażenia lub odpowiednio wykwalifikowanej kadry dydaktycznej, to zwykle wspierana jest przez najbliższe Centrum Edukacji Zawodowej, gdzie jej uczniowie odbywają zajęcia. I wtedy lokujemy tam również egzaminy, bo wiadomo, że dobry wynik zależy również od tego, czy egzamin jest prowadzony w warunkach technologicznie znanych uczniom.

Janusz Moos:

A jak wygląda sytuacja w szkołach niepublicznych?

Marek Szymański:

Tutaj nie można generalizować, ponieważ wiele szkół niepublicznych prowadzi kształcenie w zawodach, które są mniej popularne w szkołach publicznych, na przykład w zawodach branży opieki medycznej, takich jak opiekun medyczny, technik masażysta, czy też w branży fryzjersko - kosmetycznej. I te szkoły często osiągają bardzo dobre wyniki, bo po prostu specjalizują się w pewnego typu zawodach.

Janusz Moos:

Czy nie tęskni pan, jako edukator, do prac dyplomowych?

Marek Szymański:

Odpowiem tak: moim zdaniem absolutnie nie wolno odejść od egzaminów zewnętrznych. Uważam tak nie dlatego, że reprezentuję instytucję, która takie egzaminy przeprowadza, ale z zupełnie innej przyczyny. System egzaminów zewnętrznych jest rzetelnym i obiektywnym źródłem informacji z jednej strony o poziomie wiadomości i umiejętności, jakim legitymują się zdający, a z drugiej strony również o jakości pracy szkół, w których te wiadomości i umiejętności zostały w procesie edukacyjnym ukształtowane. Dlatego nie wyobrażam sobie zastąpienia czymś innym systemu egzaminów zewnętrznych, wszystkich: egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego. Oczywiście szkoły zawodowe nie muszą w procesie dydaktycznym rezygnować z pewnych form zbliżonych do tych dawniej nazywanych pracami dyplomowymi - mogą je z powodzeniem stosować chociażby w związku z kształceniem metodą projektów.

Janusz Moos:

Ostatnie pytanie, panie dyrektorze. Odnosząc się do Polskiej Ramy Kwalifikacji mówimy o kwalifikacji jako kompleksie trzech elementów, którymi są: wiedza, umiejętności

(praktyczne i intelektualne) oraz kompetencje społeczne. Czy istnieje możliwość badania poziomu kompetencji społecznych w ramach egzaminów zawodowych?

Marek Szymański:

Jak najbardziej tak. To jest ta jedna z wielu zmian, jeżeli chodzi o sposoby i zasady przeprowadzania egzaminów zawodowych, że obecnie egzamin zawodowy przeprowadzany zgodnie z podstawą programową z 2019 r. zakłada zbadanie wszystkich efektów kształcenia, które są zapisane w tej podstawie, w tym również kompetencji personalnych i społecznych, a nie tylko - jak niegdyś - efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji w zawodzie. Skonstruowanie zadań badających kompetencje społeczne jest oczywiście wyzwaniem dla autorów i recenzentów, którzy odpowiadają za arkusze egzaminacyjne. Ale takie zadania funkcjonują i to w sposób - powiedziałbym - bardzo poprawny, zgodnie z wszystkimi regułami, zasadami związanymi z egzaminowaniem.

Janusz Moos:

Panie dyrektorze, bardzo dziękuję za interesującą rozmowę.

Marek Szymański:

I ja serdecznie dziękuję.

Notował Tomasz Misiak - ŁCDNiKP

AKADEMIA MŁODYCH TWÓRCÓW ZAPRASZA!

Akademia Młodych Twórców działająca w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oferuje uczniom zainteresowanym informatyką możliwość uczestniczenia w zajęciach komputerowych o różnorodnej tematyce. Nasze propozycje na ten rok szkolny to:

Programowanie w Pythonie

Dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Podczas zajęć kształtowane są umiejętności programistyczne, do wykorzystania w przyszłej pracy związanej z uczeniem maszynowym, tworze-

niem stron internetowych, analizą danych lub finansami. Prosta składnia Pythona jest szczególnie przydatna w przypadku aplikacji biznesowych

Podstawy programowania w oparciu o język C++ i płytki Arduino

Dla uczniów starszych klas szkół podstawowych. Podczas zajęć omawiane są zasady programowania w oparciu o środowisko Arduino, bazujące na językach C i C++. Dzięki interaktywnemu środowisku efekty programowania można bezpośrednio przetestować w świecie rzeczywistym.

Wykorzystanie mediów społecznościowych do promocji własnych zainteresowań

Dla uczniów starszych klas szkół podstawowych. Uczestnicy zajęć poznają media społecznościowe, a zwłaszcza portale społecznościowe, mogące być efektywnym narzędziem aktywizowania i budowania zaangażowania internautów. Będą nie tylko wykorzystywać media społecznościowe do podtrzymywania i nawiązywania nowych kontaktów, ale też współtworzyć treści dostępne dla innych użytkowników.

Modelowanie 3D

Dla uczniów szkół podstawowych w wieku 10 - 12 lat, którzy chcą poznać podstawy

tworzenia grafiki trójwymiarowej do gier czy animacji. Każdy uczestnik zapozna się z programem Blender 3D, pozna jego możliwości i stworzy własne modele trójwymiarowe.

Uczymy się programować

Dla uczniów klas IV - VI szkół podstawowych. Zajęcia obejmujące naukę programowania, w głównej mierze w formie gier i zabaw.

Centrum Mistrzostwa Informatycznego

Dla uczniów w wieku 9 - 11 lat. Centrum Mistrzostwa Informatycznego umożliwi uczestnikom odkrywanie i rozwijanie talentów informatycznych, m.in. poprzez start w zawodach algorytmicznych i projektowych.

Dziecięca Akademia Młodych Twórców

Dla dzieci w wieku od 6 do 9 lat. Tematyka zajęć dotyczyć będzie zagadnień związanych z informatyką, elektroniką, fotografią cyfrową oraz przyrodą.

Zainteresowani mogą zgłaszać się do poszczególnych grup poprzez rejestrację elektroniczną, udostępnioną na stronie internetowej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego (www.wckp.lodz.pl). Zapraszamy!

Sławomir Szaruga - ŁCDNiKP

Jubileusz „Katalogu dobrych praktyk w edukacji”

OD REFLEKSJI DO PODSUMOWAŃ

Trzydziesty numer „Katalogu dobrych praktyk w edukacji” stał się przyczynkiem do rozważań nad katalogowaniem dobrych praktyk, do refleksji i podsumowań. „Katalog...” - opracowywany i wydawany w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego – to publikacja szczególnie ważna dlatego, że pozwala na procesy uczenia się spojrzeć globalnie przez pryzmat jakości i ilości działań podejmowanych w szkołach i placówkach edukacyjnych. Przy okazji podsumowań zadaliśmy sobie pytanie, z jakim postępowaniem w publikowaniu dobrych praktyk mamy do czynienia na przestrzeni ośmiu lat, od roku 2013, czyli od momentu, kiedy wydany został pierwszy zeszyt „Katalogu...”. Aby na nie odpowiedzieć, sporządziliśmy i udostępniamy w oddzielnym zeszycie zatytułowanym „Wykaz dobrych praktyk opublikowanych w zeszytach 1-30 Katalogu dobrych praktyk w edukacji. Zestawienie za lata 2013-2021” spis tego wszystkiego, co opublikowaliśmy. Imponujący okazał się wzrost liczby placówek, które chciały dzielić się swoim doświadczeniem z innymi. Pozytywnie zaskoczył nas także wzrost liczby wydarzeń, które jako dobre praktyki zamieszczaliśmy w kolejnych, nowo wydawanych zeszytach. Byliśmy ciekawi, które praktyki sprawdziły się w praktyce, stały się trwałym elementem edukacyjnej rzeczywistości, skłoniły ich autorów lub użytkowników do poszukiwania nowych rozwiązań, strategii, pomysłów i wdrożeń. Ostatecznie spośród wielu wybraliśmy kilka, które pokazują różnorodność inicjatyw edukacyjnych i ich ważność dla kształtowania postaw i wartości dzieci

i młodzieży. Praktyki te sprawdziły się w procesie kształcenia, budując nową wiedzę i nowe umiejętności. Przypomnijmy je, są to...

Po pierwsze - inicjatywy prozdrowotne. Rok 2013 wyróżnił się w edukacji inicjatywami interdyscyplinarnymi, w szczególności aktywnością łódzkich przedszkoli i szkół w zakresie edukacji prozdrowotnej. Wydarzenia te rekomendowała Ewa Sprawka, doradca metodyczny w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. W „Katalogu...” zaprezentowano szeroki wachlarz projektów, programów, akcji, które służyły kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych, systemu wartości dzieci i młodzieży, wyrabianiu postaw zaangażowania i odpowiedzialności za środowisko. Uznanie cieszyły się: „Układanie jadłospisu przez dzieci” czy Akademia Zdrowego Przedszkolaka. Zaprezentowano wiele projektów działań proekologicznych i prozdrowotnych. Brano udział w programach edukacyjnych, edukacyjno-profilaktycznych, adaptacyjnych, np. „Przyjaciele Zippiego”, „Żyj zdrowo – nie pal”, „Przystanek zdrowie”, „Wychowanie komunikacyjne”, „Szkoła bez przemocy”, „Profilaktyka chorób cywilizacyjnych”. Wdrożono ciekawe innowacje: programową o charakterze ekologicznym i prozdrowotnym „Żyję zdrowo i ekologicznie”; o charakterze programowym z wykorzystaniem treści ekologicznych w edukacji wczesnoszkolnej: „Przedszkolak na szlaku zdrowia i wartości”; „Z ekologia za pan brat”. Upowszechniono także dobre praktyki, które miały postać projektów edukacyjnych, jak np. „Kulinarne

przygody”. Wybrane przykłady nie wyczerpują wszystkich opublikowanych inicjatyw. Ważne jest to, że dla niektórych przedszkoli i szkół ta działalność stała się priorytetowa, wyróżnia je spośród innych placówek i trwa do tej pory.

Po drugie - dobre praktyki będące odpowiedzią na zmieniające się potrzeby dzieci, rodziców i samego systemu edukacji. W pierwszych „Katalogach...” przeważały inicjatywy prozdrowotne i projekty edukacyjne, w które angażowano się ze względu na ich dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Praktyki przedstawione w ostatnim czasie dotyczą modelowania szkolnych i przedszkolnych systemów orientacji zawodowej, pracy z dziećmi na temat uczuć i emocji, wartości i praw dziecka, edukacji zdalnej, nauki kodowania, uczenia języków obcych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, ekologii i zdrowego stylu życia. W artykułach jest mowa o aplikacjach stosowanych w edukacji zdalnej, projektach edukacyjnych i eTwinningu jako metodzie na dzielenie się dobrą praktyką, zawodach i zainteresowaniach rodziców wykorzystywanych w doradztwie zawodowym najmłodszych, języku migowym, języku niemieckim w przedszkolu, programie zajęć dwujęzycznych w przedszkolu, przygotowaniu dziecka do bycia aktywnym mieszkańcem Małej Ojczyzny, różnorodności sposobów obchodzenia święta Niepodległości Polski. Bogactwo tych przedsięwzięć i propozycji edukacyjnych jest wyrazem elastyczności i kreatywności przedszkoli i szkół.

Po trzecie - dobre praktyki sprzyjające kształceniu poprzez działanie. Uczestnictwo w międzynarodowym badawczym Programie GLOBE uczniów Szkoły Podstawowej w Starych Skoszewach jest przykładem dobrej praktyki pokazującej, jak można to robić. Opisało ją w „Katalogu...” z roku 2013. Autorem inicjatywy jest Jolanta Frankiewicz. Szkoła od 2001 r. aktywnie uczestniczy w programie GLOBE. Uczniowie dokonują codziennych pomiarów i obserwacji stanu atmosfery w szkolnej stacji meteorologicznej, a następnie wysyłają zebrane dane za pomocą internetu do centrum koordynacyjnego programu w Boulder. Jednocześnie w czasie szkolenia, a następnie podczas badań, analizowania i przetwarzania wyników pomiarów oraz pracy w języku angielskim przy przesyłaniu danych, uczą się naukowego podejścia do badania zjawisk przyrodniczych, poznają najnowocześniejsze techniki badawcze i pomiarowe oraz współdziałają z ogólnopolską społecznością uczniów, nauczycieli i naukowców w celu lepszego zrozumienia zależności: przyroda - człowiek. Sami tworzą i korzystają z wielomilionowej bazy danych. Działanie to wpisało się na stałe do programu szkoły. Korzyści z udziału w programie obejmują: uczestnictwo w ogólnopolskich seminariach, tzw. GLOBE Games, które odbywają się co roku w innym parku narodowym lub krajobrazowym Polski oraz możliwość wykonywania wspólnie z kolegami ze szkół średnich badań z zakresu hydrologii, gleb i pokrycia terenu (więcej informacji można znaleźć na stronie szkoły: <https://www.spskoszewy.com/programy>).

Po czwarte - Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Zawodowych organizowany przez Zespół Szkół Politechnicznych w Łodzi od roku szkolnego 2006/2007 (wcześniejsze edycje przeprowadzane były przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 16, dawniej Zespół Szkół Elektrycznych). W ramach projektu odbywają się trzy konkursy: fotograficzny, literacki i plastyczny. Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Zawodowych adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych - techników i szkół branżowych z Łodzi i województwa, których pasje artystyczne związane są z fotografią, literaturą i sztukami plastycznymi. W organizacji przedsięwzięcia wspierają szkołę: Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi (od roku szkolnego 2009/2010) oraz Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole. Przegląd ma na celu motywowanie uczniów do podejmowania nowych wyzwań związanych z zainteresowaniami artystycznymi, rozwijanie wrażliwości twórczej młodzieży, inspirowanie nauczycieli do współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie nowatorskiej pracy z osobami o artystycznych zainteresowaniach. Korzyści płynące z organizacji Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Zawodowych to podjęcie aktywności artystycznej przez uczniów szkół zawodowych oraz prezentacja efektów różnych form działalności twórczej młodzieży (fotograficznych, plastycznych, literackich), a także wzmocnienie relacji i współpracy z instytucjami lokalnego środowiska. Łącznie (w latach 2007-2019) aż 1618 młodych twórców zgłosiło do konkur-

sów 2187 swoich prac. Organizacją przeglądu początku zajmuje się zespół w składzie: Dorota Białkowska, Jadwiga Jezierna, Agnieszka Kłosińska, Monika Stępiak -Jankowska - nauczyciele oraz Henryka Michalska - dyrektor Zespołu Szkół Politechnicznych w Łodzi.

Po piąte - wspieranie talentów uczniowskich i nauczycielskich. Jest to inicjatywa Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole, która polega na przeistoczeniu istniejących możliwości w nowe idee, a następnie wprowadzeniu ich w życie. Przykładem takich projektów były organizowane cyklicznie: Konkurs „Łódzcy twórcy w oczach dzieci i młodzieży” i Przegląd Inicjatyw Edukacyjnych -realizowane w partnerstwie z Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz autorski projekt stowarzyszenia: „Stypendia i nagrody Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole”. Pierwszy konkursowy projekt miał na celu popularyzację twórców związanych z Łodzią, poszerzenie wiedzy uczniów o regionie oraz zainspirowanie ich do podjęcia różnorodnych, innowacyjnych działań sprzyjających rozwijaniu własnych umiejętności, szczególnie umiejętności prezentacji. Konkurs ten wspierał szkoły w procesie tworzenia i wdrażania nowatorskich projektów edukacyjnych, promował i upowszechniał na terenie miasta i województwa dorobek szkół w zakresie realizowanych projektów i prowadzonej działalności innowacyjnej. Drugi z projektów miał za zadanie inspirować szkoły do podejmowania i popularyzacji inicjatyw zapewniających rozwój uczniom i nauczycielom. Był on doskonałą okazją do stworzenia płaszczyzny wymiany doświadczeń w zakresie tworzenia i wdrażania inicjatyw edukacyjnych wzbogacających szkolną ofertę edukacyjną, w tym innowacji pedagogicznych, organizacyjnych i metodycznych. Trzeci projekt, jest ukłonem w stronę najzdolniejszych uczniów i nauczycieli innowatorów z województwa łódzkiego, docenieniem ich twórczości, pracowitości, zaangażowania i efektów pracy. Ze względu na pandemię ostatnia edycja projektu przyjęła formułę „Laptopy dla uczniów”.

Ponieważ „Katalog...” jest inicjatywą Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, przypomnijmy także jego wybrane działania, które można

bez wahania określić mianem dobrych praktyk w edukacji. ŁCDNiKP ma w swojej ofercie zarówno działania o charakterze lokalnym, jak i przedsięwzięcia adresowane do społeczności edukacyjnej całego kraju. Dobrymi praktykami decydującymi o jego ogólnopolskiej rozpoznawalności są w szczególności: Weekend z Technologią Informacyjną; Podsumowanie Ruchu Innowacyjnego w Edukacji; konkursy zawodowe - Szkolna Liga Elektryki, Szkolna Liga Mechatroniki, Najlepsza Praca Modelowo-Konstrukcyjna; Akademia Młodych Twórców i Dziecięca Akademia Młodych Twórców; konkurs „Matematyczne wędrówki po Łodzi”; Łódzki Festiwal Bibliotek Szkolnych; projekt „W poszukiwaniu Mistrza...”; Łódzki Klub Kodujących Nauczycieli; konkurs i cykliczna publikacja „Tischnerowskie drogowskazy”; „Katalog dobrych praktyk w edukacji”; czasopismo „Dobre Praktyki. Innowacje w edukacji”. Z pewnością warto sięgnąć po kolejne zeszyty „Katalogu...”, aby poznać spektrum działań Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego i ocenić ich wpływ na zmiany wdrażane w łódzkim systemie edukacji.

Wszystko to, co zaprezentowaliśmy w 30 już zeszytach „Katalogu dobrych praktyk w edukacji” i podsumowaliśmy w tym artykule stało się możliwe dzięki wieloletniej współpracy dyrektorów i nauczycieli szkół i placówek oświatowych z doradcami metodycznymi i konsultantami Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Dziękujemy za dotychczasowe współdziałanie i zachęcamy do dalszego promowania razem z Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego swoich dobrych praktyk edukacyjnych. Po trzydziestym - jubileuszowym - ukazały się już trzy nowe zeszyty Katalogu dobrych praktyk w edukacji”: nr 31 „Łódzki Festiwal Bibliotek Szkolnych miejscem prezentacji innowacyjności i aktywności bibliotekarzy i bibliotek szkolnych, nr 32 „Opowiadania z czasów pandemii – prezentacja twórczości literackiej uczniów Szkoły Podstawowej nr 149 im. Obrońców Westerplatte w Łodzi” i nr 33 „Jubileusz 10-lecia Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 4 w Łodzi”. A będą następne, zapraszamy do współpracy!

TRUDNA SZTUKA ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ

30 czerwca 2021 r. zakończyła się w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego kolejna edycja Kursu Kwalifikacyjnego z Zakresu Zarządzania Oświatą. Kurs ten adresowany jest do nauczycieli posiadających stosowne wykształcenie - określone przez Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce - zainteresowanych ukształtowaniem umiejętności niezbędnych do zarządzania szkołą. Szczegółowy plan i program jest zgodny z wymogami określonymi w Ramowym Planie i Programie Kursu z Zakresu Zarządzania Oświatą, zatwierdzonym przez MEN 10 listopada 2015 r. Celem kursu organizowanego w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego jest kształtowanie umiejętności w zakresie:

- przywództwa edukacyjnego i stosowanie go adekwatnie do etapu rozwoju organizacyjnego szkół;
- organizowania procesu uczenia się i budowania szkoły jako organizacji uczącej się;
- efektywnej współpracy wewnątrz i międzyinstytucjonalnej jako podstawy dobrego funkcjonowania szkoły w środowisku lokalnym;
- zarządzania zasobami ludzkimi, inicjowania, wspierania i monitorowania doskonalenia rozwoju zawodowego własnego i pracowników;
- organizacji pracy szkoły z uwzględnieniem kontekstu ekonomicznego i prawnego;
- zarządzania własnym rozwojem zawodowym.

W ramach kursu uczestnicy odbywają także 26-godzinną praktykę kierowniczą we wskazanych szkołach/placówkach. Dzięki temu mają okazję przyjrzeć się, jak w praktyce wygląda praca dyrektora - z jakimi problemami musi sobie radzić, jak postępować pod presją czasu, jak zarządzać zespołem. Dowiadują się także, jak wygląda współpraca z organami nadzoru pedagogicznego i organem prowadzącym. W roku szkolnym 2020/2021 w zaprojektowanym kursie uczestniczyło 18 nauczycieli z różnych placówek: przedszkoli, szkół podstawowych, liceów, zespołów szkół i centrum zajęć pozaszkolnych. Wśród nich było kilku wicedyrektorów i pełniących obowiązki dyrektora. Podobnie jak ubiegłoroczny, kurs ten także miał formę stacjonarną i zdalną. Z jednej strony było to dla uczestników dość wygodne, mogli bowiem uczestniczyć w zajęciach w komfortowych domowych warunkach, nie tracąc czasu na dojazd. Z drugiej jednak strony niektóre zajęcia są o wiele efektywniejsze, gdy odbywają się w realnym miejscu, przy interakcji uczestników. Forma stacjonarna bardziej sprzyja nawiązaniu relacji i wpływa na właściwe funkcjonowanie grup wsparcia.

Chociaż tegoroczny zespół z tym akurat nie miał najmniejszego problemu. Uczestnicy szybko nawiązali bardzo dobrą współpracę. Sprawnie dokonali podziału na grupy i byli dla siebie autentycznym wsparciem, także w kwestiach radzenia sobie z aplikacją TEAMS w ramach platformy Office 365. Nie było więc problemu z logowaniem się, dołączaniem materiałów czy pobraniem zamieszczanych w plikach dokumentów. Dwa pierwsze weekendy zajęć (dotyczące narzędzi TIK w edukacji oraz budowania zespołu, komunikacji w zespole, negocjacji i mediacji) odbyły się w siedzibie Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, natomiast kolejne miały formę zdalną. W LCDNiKP grupa spotkała się jeszcze na ostatnich zaję-

przysyłali do korekty nazajutrz po zajęciach. Wytworzyła się szczególna atmosfera życzliwości i przyjaźni, pozwalająca uczestnicy łatwiej poddać wyzwaniu, jakim było uczestnictwo w obszernym godzinowo kursie nadającym kwalifikacje, przy jednoczesnym wykonywaniu obowiązków zawodowych i domowych. Udział w kursie uświadomił wszystkim, że mając wsparcie można naprawdę wiele osiągnąć, jak również pokazał siłę tkwiącą w grupie. Uczestnicy podkreślali, że tak będą starali się budować zespoły współpracowników, gdy staną na czele szkoły/placówki. Oprócz konkretnej wiedzy uczestnicy ukończyli zatem kurs wyposażeni w wachlarz miękkich umiejętności, niezbędnych do kierowania zespołem ludzi.

ciach, dotyczących zarządzania sobą w czasie i korzystania ze wsparcia innych, czyli m.in. coachingu i mentoringu.

Zauważyć należy, że zdalne zajęcia także dla prowadzących były dużym wyzwaniem. Musieli dołożyć wielu starań, aby zrealizować treści i podać je w atrakcyjnej formie, możliwej do zaakceptowania przez odbiorców usługi. Sądząc po ewaluacji końcowej - udało się to w pełni. Zajęcia przebiegały w atmosferze pełnego zaangażowania, mimo przeciwności w postaci chorób, kwarantanny i innych niedogodności. Uczestnicy kursu byli bardzo zainteresowani treściami zajęć, podczas spotkań zadawali dużo pytań, byli dociekliwi oraz bardzo sumienni. Każde ćwiczenie wykonywali z dużym zaangażowaniem, a zadane prace

O ile w poprzednich latach bardzo często jako organizatorzy mogliśmy usłyszeć, że kurs uświadomił nauczycielom, że nie chcą być dyrektorami, to tegoroczna edycja ujawniła coś przeciwnego. Z perspektywy organizatora wiadać, że wiele osób nadaje się na to niełatwe stanowisko, ma wyjątkowe predyspozycje i duże umiejętności, aby być bardzo dobrym dyrektorem i liderem w swoim środowisku. Poza tym absolwenci tegorocznej edycji kursu ujawnili się jako bardzo kreatywni i ambitni nauczyciele, mający wiele pomysłów na nowoczesną placówkę. Jeśli uda im się zrealizować plany zawodowe, o przyszłość łódzkiej edukacji możemy być spokojni.

Elżbieta Kolczyńska - LCDNiKP

BIURO PODRÓŻY TRATERIA POLAND SP. Z O.O.

Tel. 602551688 / 883299778

Adres do korespondencji:

90-508 Łódź, ul. Gdańska 90

www.galaktykatravel.pl / biuro@galaktykatravel.pl

rezerwacja@galaktykatravel.pl

 GALAKTYKA
travel

ZAPRASZAMY NAUCZYCIELI I DYREKTORÓW DO WSPÓŁORGANIZACJI:

- WYCIECZEK SZKOLNYCH
- ZIELONYCH SZKÓŁ
- KOLONII I OBOZÓW
- WARSZTATÓW JĘZYKOWYCH (Anglia, Malta, Włochy, Hiszpania Niemcy, Francja oraz inne destylacje)
- WYJAZDÓW INTEGRACYJNYCH I SZKOLENIOWYCH
- WCZASÓW RODZINNYCH I WYJAZDÓW GRUPOWYCH SAMOLOTEM W KAŻDY ZAKĄTEK ŚWIATA

- ~ Zapewniamy profesjonalizm na każdym etapie współpracy
- ~ Sprawdzonej bazę noclegową w Polsce i Europie
- ~ Atrakcyjny program turystyczny
- ~ Kompetentnych pilotów i przewodników
- ~ Możliwość organizacji warsztatów szkoleniowych dla dzieci i nauczycieli przy współpracy z Fundacją INNOPOLIS
- ~ Komfort podróży ze sprawdzoną firmą przewoźową
- ~ Dojeżdżamy na spotkania z klientem

ZAPRASZAMY RÓWNIEŻ DO NASZEGO OŚRODKA "NAD POTOKIEM" W GÓRACH
Położonego w malowniczej miejscowości uzdrowskiej, pięknego Beskidu Sądeckiego
- w Łomnicy Zdrój (34 km od Krynicy, 4 km od Słowacji, 6 km od Piwnicznej Zdrój)

Ośrodek znajduje się na wzniesieniu, z którego rozpościera się piękny widok na góry i lasy, a w dole słychać szum górskiego potoku "Wapiennik".

do dyspozycji gości mamy 25 pokoi 2-4 osobowych z łazienkami, część z balkonami

~ jadalnię, świetlicę ze stołem do ponga, salę kominkową

~ **BASEN LETNI Z LEŻAKAMI**, wiatę grillową, duży parking

~ nasza szefowa kuchni gotuje pyszne, tradycyjne i regionalne posiłki

~ a my zapewniamy miłą, rodzinną atmosferę

SZLAKI
TURYSTYCZNE
WYCIĄGI
NARCIARSKIE

**KĄCIK
MALUCHA
PING-PONG**

W naszym Ośrodku organizujemy:

- wycieczki szkolne, zielone i białe szkoły

- kolonie, zimowiska, obozy

- wczasy rodzinne, długie weekendy

- **święta, Sylwestra, Boże Narodzenie, Wielkanoc**

- **imprezy integracyjne i szkoleniowe**, które możemy wzbogacić o grilla z pieczonym baranem lub pstrągiem i zabawą przy góralskiej kapeli połączonej z kuligiem

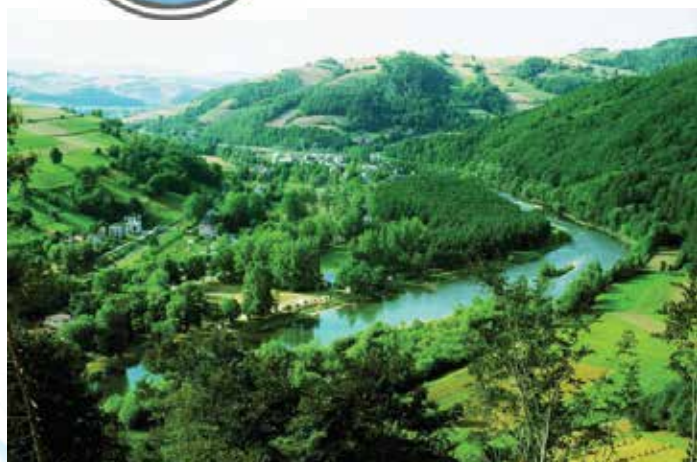
- **imprezy okolicznościowe:**

wesela (do 50 osób), komunie, przyjęcia rodzinne i inne

Nasza oferta znajduje się na stronie: www.nadpotokiem.com.pl

Zapraszamy do rezerwacji:

biuro@nadpotokiem.com.pl // Tel. 602551688 lub 501480765

Mamy kolejny certyfikat ISO! System Zarządzania Jakością w ŁCDNiKP

W 2001 roku rozpoczęły się prace nad przygotowaniem Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego do wdrożenia Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą PN-EN ISO 9001:2001. Opracowana dokumentacja systemowa oraz sposób jego wdrożenia został poddany procesowi auditowania przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Ostatecznie, w wyniku przeprowadzonego auditu, jesienią 2002 r. Łódzkiemu Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego przyznano certyfikat wystawiony przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji oraz Międzynarodową Sieć Certyfikującą IQNet, potwierdzający spełnienie wymagań normy PN-EN ISO 9001:2001 w zakresie formalnego i pozaformalnego kształcenia zawodowego młodzieży oraz doskonalenia, doradztwa i doksztalcania zawodowego dorosłych, w tym kadry pedagogicznej wszystkich typów szkół i placówek oświatowych. Od tego czasu System Zarządzania Jakością podlega corocznie nadzorowi PCBC, a co trzy lata recertyfikacji. W związku ze zmianami w wymaganiach normy dwukrotnie dostosowywano do nich System Zarządzania Jakością w ŁCDNiKP. W 2010 r. dokonano pierwszej dużej modyfikacji, polegającej na podejściu procesowym do zapewnienia jakości i tym samym zgodności z normą PN-EN ISO 9001:2009, a w 2017 r. znacznie uproszczono i dostosowano system do wymagań normy PN-EN ISO 9001:2015-10. Ostatnia recertyfikacja miała miejsce w październiku 2020 r. Po uzyskaniu pozytywnej oceny audytora zewnętrznego Polskie Centrum Badań i Certyfikacji przedłużyło ważność certyfikatu ISO na kolejne 3 lata.

Cele Systemu Zarządzania Jakością ŁCDNiKP

1. Wywiązanie się z zobowiązań zawartych w polityce jakości.
2. Zapewnienie w sposób udokumentowany, że wymagania jakościowe dotyczące usług edukacyjnych są dotrzymywane na wszystkich etapach procesów i podprocesów, od przyjęcia zgłoszenia klienta aż do wykonania usługi.
3. Zminimalizowanie możliwości zaistnienia braków jakości usług do takiego stopnia, jak jest to możliwe.
4. Jak najwcześniejsze wykrywanie i usuwanie niezgodności, a następnie ustalanie działań w celu zapobiegania ich powtarzaniu się.
5. Ciągłe doskonalenie organizacji, procesów i działań.

Zakres Systemu Zarządzania Jakością ŁCDNiKP

System zarządzania jakością obejmuje wszystkie statutowe działania ŁCDNiKP. Nie obejmuje procesu związanego z gromadzeniem i rozdysponowywaniem środków publicznych (prowadzenie rachunkowości jednostki; wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi; dokonywanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym; dokonywanie wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych), który realizowany

jest w oparciu o obowiązujące akty prawne, m.in. ustawy o finansach publicznych i ustawy o rachunkowości.

W działalności objętej systemem zarządzania jakością zidentyfikowano potrzebne procesy oraz określono ich możliwe sekwencje i wzajemne powiązania.

Procesy Systemu Zarządzania Jakością ŁCDNiKP

Procesy zarządcze:

- PZ-1 Zarządzanie strategiczne
- PZ-2 Zarządzanie personelem
- PZ-3 Nadzorowanie i doskonalenie systemu zarządzania jakością

Procesy główne:

- PG-1 Opracowywanie koncepcji/projektów i programów usług edukacyjnych
- PG-2 Pozyskiwanie klientów i partnerów
- PG-3 Świadczenie i dokumentowanie usług edukacyjnych
- PG-4 Świadczenie i dokumentowanie usług edukacyjnych dla uczniów
- PG-5 Badanie jakości usług edukacyjnych

Procesy wspomagające:

- PW-1 Dokonywanie zakupów
- PW-2 Wydawanie publikacji zwartych
- PW-3 Nadzorowanie infrastruktury ŁCDNiKP i własności klienta

W ramach procesu „Zarządzanie strategiczne” przygotowuje się i uaktualnia cele strategiczne oraz plan pracy ŁCDNiKP w cyklu roku szkolnego oraz sprawozdania z planu pracy na potrzeby prowadzenia nadzoru pedagogicznego. Proces „Zarządzanie personelem” określa potrzeby kadrowe, sposób rekrutowania osób do pracy oraz zakresy obowiązków poszczególnych grup pracowników. Proces „Nadzorowanie i doskonalenie systemu zarządzania jakością” określa sposób nadzorowania zapisów w ramach systemu zarządzania jakością oraz zapewnienie ciągłego rozwoju i doskonalenia systemu. Proces „Opracowywanie koncepcji/projektów i programów usług edukacyjnych” sprowadza się przede wszystkim do tworzenia możliwych do wdrożenia koncepcji edukacyjnych zorientowanych na modelowanie i doskonalenie systemu edukacji, opracowywanie programów form doksztalcania, doskonalenia lub doradztwa oraz różnorodnych projektów edukacyjnych, w tym konkursów. Warunkiem zatwierdzenia programu do stałego stosowania jest uprzednie przeprowadzenie jego weryfikacji i walidacji. Proces „Pozyskiwanie klientów i partnerów” dotyczy zarówno klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych. Prowadzony jest głównie w oparciu o przedstawioną klientom ofertę edukacyjną. Potwierdzeniem pozyskania klienta indywidualnego jest przyjęcie od niego zgłoszenia, a klienta instytucjonalnego - zawarcie z nim umowy na przeprowadzenie usługi. Proces ten obejmuje również pozyskiwanie partnerów różnych przedsięwzięć edukacyjnych. Proces „Świadczenie i dokumentowanie usług edukacyjnych” dotyczy różnych form doksztalcania, doskonalenia i doradztwa organizowanych przez nauczycieli: doradców metodycznych, konsultan-

tów, doradców zawodowych i zajęć praktycznych. Organizacja tych form wymaga zapewnienia odpowiednich warunków do ich przeprowadzenia, a następnie przeprowadzenia ich zgodnie z ustalonym harmonogramem. Wszystkie realizowane usługi podlegają odpowiedniemu monitorowaniu i dokumentowaniu. Proces „Świadczenie i dokumentowanie usług edukacyjnych dla uczniów” dotyczy różnych form kształcenia praktycznego uczniów organizowanych przez nauczycieli zajęć praktycznych. Organizacja tych form wymaga zapewnienia odpowiednich warunków do ich przeprowadzenia, a następnie przeprowadzenia ich zgodnie z ustalonym harmonogramem. Wszystkie realizowane usługi również podlegają odpowiedniemu monitorowaniu i dokumentowaniu. Proces „Badanie jakości usług edukacyjnych” odbywa się poprzez badania ewaluacyjne prowadzone bezpośrednio po wykonaniu usługi, badania satysfakcji klientów przeprowadzane po pewnym czasie od zakończenia usługi oraz badania edukacyjne dotyczące usług w zakresie kształcenia praktycznego uczniów. Badania ewaluacyjne przeprowadzane bezpośrednio po wykonaniu usługi służą ustaleniu poziomu zadowolenia klientów z formy doksztalcania, doskonalenia lub doradztwa oraz określeniu jej statusu pod kątem zgodności z przyjętymi standardami. Programy usług, które nie spełniają przyjętego poziomu zadowolenia klientów, zostają poddane weryfikacji. Badania prowadzone w ramach ewaluacji odroczonej, organizowane po pewnym czasie od zakończenia usługi, mają na celu poznanie opinii klientów i pozyskanie informacji o ich satysfakcji z usługi edukacyjnej, w której uczestniczyli. Informacja zwrotna uzyskana od klientów jest jednym z materiałów wyjściowych do projektowania i planowania oferowanych usług edukacyjnych. Badania usług edukacyjnych prowadzone są z wykorzystywaniem kwestionariuszy ankiet przyjętych w Systemie Zarządzania Jakością oraz innych narzędzi badawczych przygotowanych przez organizatorów. W ramach procesu „Dokonywanie zakupów” odbywa się nadzorowanie wszelkich zakupów, w tym elementów wyposażenia, usług hotelarskich i gastronomicznych oraz usług wykładawców prowadzących zajęcia. Proces „Wydawanie publikacji zwartych” określa sposób powstawania, wydawania i upowszechniania publikacji i materiałów dydaktycznych przez Zespół Wydawniczy ŁCDNiKP. W ramach procesu Nadzorowanie infrastruktury ŁCDNiKP i własności klienta” prowadzony jest nadzór nad wyposażeniem techniczno-dydaktycznym Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz składnikami wyposażenia wykorzystywanego do świadczenia usług edukacyjnych, nie będącego własnością ŁCDNiKP.

PROSIMY O GŁOS

WWW.LODZ.PL/BO

BUDŻET
OBYWATELSKI

PROJEKT PONADOSIEDŁOWY

GŁOSUJ- L048

od 1 do 29 października

WINDA W ŁÓDZKIM CENTRUM

EDUKACJA BEZ BARIER

NIE
KAŻDY
MOŻE
POKONAĆ
SCHODY
NA
WŁASNYCH
NOGACH

Łódzkie Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

Budowa windy
w ŁCDNiKP dla osób
z niepełnosprawnościami

Prezentujemy twórczych nauczycieli EWA ZDZIEMBORSKA-JATCZAK

Ewa Zdziemborska-Jatczak jest nauczycielką języka polskiego, filozofii, etyki i przedsiębiorczości w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego im. Powstańców Wielkopolskich w Łodzi. W latach 2019 – 2021 była wicedyrektorem, od 1 września 2021 r. pełni obowiązki dyrektora szkoły.

Polonistka z zamiłowania, poszukiwaczka innowacyjnych, niekonwencjonalnych rozwiązań w edukacji, doskonała organizatorka... Opracowała scenariusze i przeprowadziła cykl lekcji otwartych „Niecodziennie lekcje z literaturą: Własna wizja rajy - raj w różnych religiach” oraz „Kto czyta - żyje podwójnie”. Stara się prowadzić zajęcia w sposób interdyscyplinarny, łącząc wiedzę z różnych dziedzin szeroko rozumianej humanistyki. Przykładem może być tutaj cykl: „Malujemy jak... impresjoniści, ekspresjoniści”. Jest pomysłodawczynią i współorganizatorką szkolnych konkursów: „Czy mówię po polsku” oraz „Młodzi twórcy literatury, czyli próby literackie uczniów Spożywcza”. Prowadziła dla młodzieży szkolny blog „Językowe pogotowie Spożywcza”. Natomiast dla uczniów szkół podstawowych prowadziła w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego zajęcia, które łączyły wiedzę z języka polskiego i historii z umiejętnościami praktycznymi z zakresu piekarstwa i cukiernictwa, wpisując się w całości prac związanych z promowaniem szkolnictwa zawodowego i szkoły.

Ewa Zdziemborska-Jatczak brała udział w tworzeniu europejskiej platformy wymiany

doświadczeń nauczycieli etyki (projekt holenderski, którym kierowała dr Natasha Kienstra), a także dzieliła się z innymi nauczycielami swoim doświadczeniem w pracy nauczyciela

etyki na konferencji „Etyka w szkole”, zorganizowanej przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Łódzkiego. Współpracowała z Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w ramach Młodzieżowej Akademii Filozoficznej, prezentując innowacyjne sposoby prowadzenia zajęć z etyki oraz z Instytutem Filozofii UŁ, uczestnicząc z uczniami w wykładach prowadzonych przez pracowników naukowych (np. „Czy masz-

ny myślą?”). Na swoich lekcjach stara się jak najczęściej pracować metodą dociekań filozoficznych, którą uważa za jedną z ważniejszych sposobów dochodzenia do myślenia krytycznego, niezwykle ważnego w dzisiejszej „epoce postprawdy”. Jako jedna z pierwszych nauczycielek w szkole zaczęła wykorzystywać internet w pracy z uczniami, początkowo na platformie Moodle, a następnie Microsoft Office 365. Efekty swojej pracy w tym zakresie prezentowała podczas zorganizowanej w 2018 r. przez Akademię Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi ogólnopolskiej konferencji „Akademia on-line: Człowiek w kształceniu zdalnym i funkcjonowaniu on-line”.

Ewa Zdziemborska-Jatczak interesuje się kształceniem zawodowym zarówno od strony dydaktycznej i organizacyjnej, jak i poprzez aktywne poznawanie nowoczesnych technik i technologii. Jest zwolenniczką praktycznej nauki zagadnień ekonomicznych, stąd w ramach zajęć z przedsiębiorczości organizowała dla swoich uczniów spotkania z pracownikami Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wydziału Promocji UMŁ oraz Powiatowego Urzędu Pracy, a także studyjne wizyty w punktach konsultacyjnych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UMŁ, podczas których uczniowie konsultowali swoje pomysły na firmę ze specjalistami reprezentującymi różne instytucje, m.in. Urząd Skarbowy i GUS.

(opr. Tomasz Misiak)

STO CZTERDZIEŚCI JEDEN ZAWODÓW

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego realizuje niezwykle ważny projekt - „Opracowanie wysokiej jakości multimedialnych informacji zawodoznawczych dla 141 zawodów szkolnictwa zawodowego”. Jest to projekt wdrożeniowy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w działaniu 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie. LCDNiKP współpracuje z głównym beneficjentem - firmą GroMar Sp. z o.o. i odpowiada za realizację zadania 1: Opracowanie zakresu merytorycznego informacji zawodoznawczej dla 141 zawodów.

Celem projektu jest podniesienie jakości doradztwa zawodowego oferowanego w szkołach i placówkach systemu oświaty, w oparciu o wysokiej jakości informacje zawodoznawcze wraz z obudową multimedialną - dla 141 zawodów. Materiały będą przeznaczone dla uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej, młodzieży szkół ponadpodstawowych, osób dorosłych zainteresowanych uzyskaniem danego zawodu oraz pośrednio dla rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz doradców

zawodowych, specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych, nauczycieli, innych osób realizujących działania z obszaru doradztwa zawodowego, a także dla pracodawców. Na zakres materiałów przygotowywanych przez autorów, metodyków i korektorów składają się: (1) dane zawodoznawcze - informacje o zawodach z uwzględnieniem kwalifikacji i efektów kształcenia oraz ewentualnych przeciwwskazań do rozpoczęcia kształcenia w danym zawodzie lub szkole, (2) wytyczne do filmów zawodoznawczych, (3) statystyki oraz informacje dotyczące szkół - z uwzględnieniem kierunków kształcenia, uczniów i absolwentów, wyników egzaminów (wraz z mapą Polski ukazującą szkoły prowadzące kształcenie w danym zawodzie), (4) informacje dotyczące sytuacji na rynku pracy w danym zawodzie, (5) informacje pokazujące możliwości kontynuacji kształcenia lub uzupełniania kwalifikacji, (6) wytyczne do narzędzi i materiałów, wzbogacających warsztat pracy doradców zawodowych oraz (7) wytyczne do zasobów możliwych do wykorzystania bezpośrednio przez uczniów,

rodziców i innych użytkowników. LCDNiKP zostało wybrane na partnera projektu ponieważ posiada bogate doświadczenie w zakresie tworzenia informacji zawodoznawczych i doskonale orientuje się w przepisach prawa oświatowego. Przygotowano łącznie 106 pakietów z przeznaczeniem dla uczniów klas 4-8 i ich rodziców oraz osób zajmujących się doradztwem zawodowym oraz 106 pakietów dla odbiorców dorosłych. Prace zespołów koordynowali: Anna Koludo, Barbara Kapruziak, Małgorzata Redlicka, Elżbieta Węgrzyn, Maria Michalak, Jadwiga Morawiec, Paweł Krawczak, Małgorzata Sienna, Małgorzata Bartosiak, Danuta Urbaniak, Jarosław Koludo, Donata Andrzejczak, a korektą zajmowały się: Dorota Ceran i Krystyna Jankowska. Koordynatorem projektu jest Mariola Zajdlie, której asystuje Elżbieta Kolczyńska. Budżet całego projektu to ponad 14 mln złotych.

Mariola Zajdlie – LCDNiKP

BIURO PODRÓŻY
UNITRAVEL
UL. ŁĄCZNA 38/40 LOK. 89, 93-166 ŁÓDŹ
507 122 495, 602 795 738
BIURO@UNITRAVEL.PL
WWW.UNITRAVEL.PL

UNITRAVEL
podróże małe i duże

POLUB NAS NA

- WYCIECZKI SZKOLNE
- ZIELONE SZKOŁY
- KOLONIE LETNIE
- OBOZY MŁODZIEŻOWE
- BIAŁE SZKOŁY, FERIE
- GRY I ANIMACJE

- WYJAZDY TEMATYCZNE
- WYCIECZKI OBJAZDOWE
- WYCIECZKI DLA NAUCZYCIELI
- PIELGRZYMKI
- UBEZPIECZENIA

WWW.UNITRAVEL.PL

Łódzkie Liceum Pedagogiczne, lata 1953 - 1958...

NASZA WSPANIAŁA HARCERSKA KLASA!

Dawno, dawno temu, bo przed 72 już laty - w roku 1949 - rozpoczęło w Łodzi działalność Państwowe Liceum Pedagogiczne nr 1. Początkowo miało swoją siedzibę w budynku przy ul. Bocznej 5. W 1951 r. zostało przeniesione na ul. Wólczańską 171, gdzie funkcjonowało jako Liceum Pedagogiczne TPD. W roku 1953 wróciło do nazwy Państwowe Liceum Pedagogiczne nr 1 i przeniosło się do nowo zbudowanego gmachu przy ul. Wólczańskiej 202. I wtedy właśnie rozpoczęła naukę nasza wspaniała klasa! Klasa I h, czyli pierwsza harcerska. Tworzyła ją niezwykła gromada 53 dziewcząt. Wszystkie chciałyśmy być nauczycielkami, a oprócz tego uzyskać tytuł przewodnika harcerskiego i w przyszłości prowadzić drużyny harcerskie. Jednym z wielu przedmiotów w naszym programie kształcenia były zagadnienia harcerstwa, taka harcerska teoria. Poza tym jednak organizowano dla nas w ciągu roku szkolnego i w wakacje biwaki, obozy wędrownie i obozy stacjonarne.

Przyjeżdżamy na taki obóz, a tu pusty teren! Trzeba rozbijać namioty, zbijać prycze, ciągnąć przewody do podłączenia prądu. Zbijałyśmy również stoły i ławki, aby urządzić jadalnię na świeżym powietrzu, w której posiłki wydawano dla zastępów do podziału, co oznaczało pełną samoobsługę. Trzebież, Spała, Myślibórz, Szklarska Poręba - tam wyjeżdżałyśmy. I jakże mocno łączyły nas te wspólne harcerskie wyjazdy, owocując długoletnimi przyjaźniami!

Już pierwsze klasy naszego liceum odbywały praktykę pedagogiczną: w Szkole Podstawowej nr 46 przy ul. Wólczańskiej, która była szkołą ćwiczeń, a potem także w innych łódzkich szkołach. W programie kształcenia była pedagogika, psychologia, metodyka nauczania. Wraz z metodyką nauczania prowadzone też były takie przedmioty ogólnokształcące, jak język polski, geografia z geologią, biologia, matematyka, rysunki, prace ręczne, wychowanie fizyczne, śpiew. Ten „śpiew” obejmował również grę na nielutwym

do opanowania instrumencie – skrzypcach, a w klasie harcerskiej ponadto fanfarę.

Nasza klasa z wielu względów była wyjątkowa. W liceum pedagogicznym nauka trwała wówczas cztery lata, po ukończeniu 7-letniej szkoły podstawowej, a nasz rocznik jako pierwszy objęty został pięcioletnim cyklem kształcenia (1953 - 1958). Była także możliwość nauki - zamiast w klasie piątej - w nowo otwartym 2-letnim Studium Nauczycielskim, ale my harcerki chciałyśmy jak najprędzej iść do pracy, nie przejmując się tym, że przydzielano ją wtedy „z nakazu” i nie było możliwości wyboru placówki.

O tym, że wymagania stawiane przed kandydatami do pracy nauczycielskiej i harcerskiej były bardzo wysokie najlepiej świadczy fakt, że spośród 53 dziewcząt, które rozpoczęły w 1953 r. w naszej pierwszej klasie naukę w Państwowym Liceum Pedagogicznym, do klasy piątej w 1958 r. „dotrwało” 18, a świadectwo maturalne uzyskało tylko 14, gdyż 4 uczennice musiały powtórzyć rok.

To były dawne czasy, a teraz wspomnę nieco nowsze. 13 marca 1999 r. spotkałyśmy się na imieninach u Krystyny Urbańczyk (Szefer) w Niesięcinie. Było nas 5 koleżanek, ale to tylko na początek, bo z każdym rokiem przybywało uczestniczek spotkań organizowanych z okazji Dnia Kobiet, Dnia Nauczyciela czy kolejnych jubileuszy, takich jak 60. urodziny naszego rocznika, 40-lecie ukończenia Liceum Pedagogicznego, 50-lecie rozpoczęcia nauki, 60-lecie ukończenia szkoły, a także bez okazji – w domach i ogrodach poszczególnych koleżanek. Wszystkich spotkań było dotychczas osiemnaście, ostatnie zorganizowałyśmy tuż przed pandemią, w lutym 2020 roku, w 10-osobowym gronie, bo nas niestety ubywa. Teraz planujemy spotkać się z okazji Dnia Nauczycieli 2021, znów - tak jak w 1999 r. - u naszej koleżanki Krystyny w Niesięcinie k. Konstantynowa Łódzkiego, o ile nie przeszkodzi nam nowy koronawirus.

Ta nasza Krystyna Urbańczyk jest w swoim środowisku znaną osobą, zaangażowaną w działalność miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich i Kółka Rolniczego. Do momentu przejścia na emeryturę prowadziła drużynę harcerską, jest Seniorem ZHP. Przez 28 lat kompleksowo kierowała Zespołem Ludowym „Niesięcin”, aktualnie - ponieważ ze względu na stan zdrowia musi się troszeczkę oszczędzać - pełni funkcję jego kierownika artystycznego. W 2018 r. „Niesięcin” nagrał płytę, na jednym ze spotkań każda z nas otrzymała ją na pamiątkę. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego uhonorował Krystynę Urbańczyk - naszą wspaniałą koleżankę - Odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, dwukrotnie medalem nagradzał ją również Marszałek Województwa Łódzkiego.

Wszystkie nasze klasowe spotkania mamy udokumentowane zdjęciami i pamiątkami. Utrzymujemy również kontakty z koleżankami i kolegami z innych klas i roczników naszej szkoły. Absolwenci Liceum Pedagogicznego byli nauczycielami z powołania, praca nauczycielska była celem, który im przyświecał, gdy wstępowali do szkoły. Z czasem uzupełniali swoje wykształcenie kończąc Studium Nauczycielskie (SN), Wyższe Studium Nauczycielskie (WSN) i uniwersyteckie studia magisterskie, choć niestety odbywało się to często kosztem ich zdrowia i rodziny. Bo oni nigdy nie liczyli ani godzin pracy, ani... kwot swoich poborów. Pracowali z pasją, dla idei. Efektem były wyróżnienia i odznaczenia, takie jak Nagroda Dyrektora, Nagroda Kuratora, Nagroda Ministra, Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złota Odznaka Związku Nauczycielstwa Polskiego, Honorowa Odznaka Miasta Łodzi, Odznaka Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Medal im. dr. Henryka Jordana... Najważniejsza jednak była zawsze wdzięczność uczniów, która jest najcenniejszą nagrodą dla każdego nauczyciela.

Teodozja Rutkowska

W umyśle nauczyciela podstaw przedsiębiorczości... WYZWANIA PRZYSZŁOŚCI A KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI

Przyszłość jest nieznaną i niepewną, ale opierając się na zdobytym doświadczeniu łatwiej jest ją sobie wyobrazić i starać się przewidzieć, a dzięki temu lepiej się na nią przygotować. Dlatego tak ważne jest śledzenie zmian i szybkie reagowanie na nie. Nic więc dziwnego, że 22 maja 2018 roku w zaleceniu Rady Europejskiej dokonano przemodelowania kompetencji kluczowych. Przyczyną była rosnąca liczba miejsc pracy poddanych automatyzacji, wzrost roli technologii we wszystkich dziedzinach życia, jak również wzrost znaczenia kompetencji społecznych, obywatelskich i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości. Bo to one właśnie zapewniają najlepiej zdolność dostosowania się do zmian w otaczającym świecie. Warto więc - charakteryzując dokładniej - przypomnieć, jakie kompetencje kluczowe powinny przyświecać naszym działaniom podczas uczenia się przez całe życie - long life learning. Są to:

1. kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
2. kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
3. kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
4. kompetencje cyfrowe,
5. kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
6. kompetencje obywatelskie,
7. kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
8. kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej

(źródło: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-ue-c-2018-189-1,69055843.html>).

Jakie wyzwania stawia nam przyszłość? Odpowiedź możemy znaleźć w wielu dokumentach, takich między innymi, jak: rezolucja Rady UE z lutego 2021 roku, program Komisji Europejskiej z lipca 2020 roku czy Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 ze stycznia 2019 roku. Wynika z nich, że umiejętności nabyte w młodości, głównie w toku edukacji formalnej, nie wystarczą nam na cały okres aktywności zawodowej. Dlatego należy położyć nacisk na umiejętności przyszłości. Ich zintegrowany kompleks tworzą:

1. umiejętności podstawowe, które nie prowadzą się tylko do czytania, pisania i liczenia, ale obejmują również identyfikowanie, rozumienie i interpretację informacji oraz ich ocenę, a także wykorzystywanie informacji w procesach komunikowania się i generalnie w życiu społecznym;
2. kompetencje kluczowe, czyli połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji, w których znajdujemy się podczas całego życia;
3. kompetencje i umiejętności zawodowe.

Wszystkie kompetencje kluczowe uważa się za jednakowo ważne. W edukacji formalnej dzieci i młodzieży obecnie coraz bardziej liczy się przygotowanie ich do dalszego aktywnego uczenia się przez całe dorosłe życie. Dlatego tak istotną kwestią jest śledzenie zmian. Pomocne nam w tym raport „Future of Skills. Employment in 2030” - „Kompetencje przyszłości. Zatrudnienie w roku 2030”. Według jego autorów umiejętności przyszłości to:

- uczenie siebie oraz innych,
- aktywna nauka i słuchanie,
- współdziałanie,
- sztuka dedukcji,
- kompleksowe rozwiązywanie problemów,
- koordynacja,
- myślenie logiczne i krytyczne,
- ocena i podejmowanie decyzji,
- zarządzanie zasobami finansowymi,
- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- monitorowanie i ocena wyników,
- negocjowanie i perswazja,
- jasne komunikowanie się,
- programowanie,
- szybkie reagowanie,
- percepcja społeczna,
- ocena systemów i procesów,
- projektowanie technologii,
- zarządzanie czasem,
- wizualizowanie, instruowanie

(źródło: <http://umiejtnosci2030.pl/>).

Z kwestią umiejętności przyszłości wiąże się bezpośrednio kwestia kompetencji przyszłości. Wyróżnia się wśród nich kompetencje:

- poznawcze (potocznie nazywane kompetencjami myślenia),
- społeczne (niezbędne w środowisku pracy),
- techniczne (tzw. umiejętności twarde).

Przedsiębiorczość to dzisiaj siódma kompetencja kluczowa, bardzo istotna w perspektywie społeczeństwa przyszłości. „Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości to między innymi zdolność wykorzystywania szans i pomysłów oraz przekształcania ich w wartość dla innych osób. Przedsiębiorczość opiera się na kreatywności, krytycznym myśleniu i rozwiązywaniu problemów, podejmowaniu inicjatywy, wytrwałości oraz na zdolności do wspólnego działania, służącego planowaniu projektów mających wartość kulturalną, społeczną lub finansową i zarządzaniu nimi.”

(źródło: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-ue-c-2018-189-1,69055843.html>)

Wprawdzie system edukacji jest nastawiony na kształtowanie wszystkich kompetencji kluczowych, osobiste widzę ogromne znaczenie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i ogromną rolę nauczycieli podstaw przedsiębiorczości w ich kształtowaniu.

Warto przy każdej okazji podkreślać, jak ważne są dla przyszłości społeczeństw i nieustannie podnosić rangę przedmiotu „przedsiębiorczość” w systemie oświaty. Nie jest to łatwe, dlatego pozwolę sobie na przytoczenie kilku argumentów, które mogą przekonać przelożonych i współpracowników, że przedmiot ten ma ogromne znaczenie dla rozwoju kompetencji kluczowych. Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości wymagają świadomości istnienia wielu kontekstów i różnych możliwości pozwalających przekształcać pomysły w działanie w sferze osobistej, społecznej i zawodowej. Istotne jest zrozumienie procesu ich powstawania. Niezbędna jest znajomość planowania i zarządzania projektami. We współczesnym świecie konieczne jest rozumienie procesów ekonomicznych oraz szans i wyzwań społecznych i gospodarczych stojących przed pracodawcą, organizacją lub społeczeństwem. W ramach kształcenia w zakresie podstaw przedsiębiorczości kształtowana jest świadomość zasad etycznych, wyzwań w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także własnych atutów i słabości uczących się. Przedsiębiorczość opiera się na kreatywności, która obejmuje wyobraźnię, myślenie strategiczne i rozwiązywanie problemów. Kreatywność zaś wyzwala innowacje, które są podstawą dalszego rozwoju społeczeństw. Kompetencje przedsiębiorcze obejmują zdolność pracy samodzielnej i zespołowej. Uwzględniają zdolność podejmowania decyzji finansowych, zdolność skutecznego komunikowania się i negocjowania z innymi osobami, a także zdolność radzenia sobie z niepewnością, dwuznacznością i ryzykiem jako elementami procesu podejmowania świadomych decyzji. Efektem działań edukacyjnych prowadzonych podczas zajęć z podstaw przedsiębiorczości jest kształtowanie postaw przedsiębiorczych, które charakteryzują się zmysłem inicjatywy i poczuciem sprawczości, proaktywności, otwartości na przyszłość, odwagą i wytrwałością w dążeniu do celów. Ważnym elementem jest także motywowanie siebie i innych, docenianie innych oraz troska o ludzi i świat. Jak doprowadzić do takich efektów kształcenia w zakresie podstaw przedsiębiorczości? Ważne są tutaj odpowiednie metody pracy z uczącymi się. Jako szczególnie efektywne pozwolę sobie zarekomendować:

- metody problemowe,
- metodę WebQuest,
- debata,
- dyskusję,
- projekt edukacyjny,
- ćwiczenia terenowe.

W ostatnim czasie coraz częściej mówi się o STEAM. Jest to model kształcenia skupiony na zaspokojeniu potrzeb gospodarki XXI wieku przez rozwijanie kompetencji przyszłości. Temat STEAM wymaga jednak osobnych szczegółowych rozważań, jakie z pewnością niebawem podejmiemy na łamach „Dobrych Praktyk. Innowacji w edukacji”.

Małgorzata Bartosiak-Sikorzynska
– konsultant LCDNiKP

Pomysł do upowszechnienia

Zdalna Świetlica - czy to się może udać?

Na podstawie moich doświadczeń wychowawcy w świetlicy Szkoły Podstawowej nr 142 im. Zawiszy Czarnego w Łodzi mogą zapewnić, że tak. Podstawy Zdalnej Świetlicy zaczęliśmy tworzyć - jeszcze o tym nie wiedząc - już w 2016 roku, kiedy narodził się pomysł Otwartej Świetlicy - przestrzeni otwartej na ucznia, na jego potrzeby i zainteresowania, a także otwartej na dialog z rodzicem, który aktywnie mógł uczestniczyć w podejmowanych działaniach. Otwarta Świetlica to kolejne coroczne edycje, które poruszały różnorodne tematy przepracowywane z uczniami przez cały rok szkolny. Były to zawsze cykle spotkań, warsztatów, konkursy i akcje charytatywne, m.in. ogólnołodzka akcja „Pomocna dłoń dla Aleppo”. Ogromne znaczenie miała tu praca zespołowa nauczycieli naszej świetlicy. Wspólnie realizowaliśmy kolejne projekty wychowawcze, odwołujące się do wszechstronnego rozwoju naszych uczniów. Zdobywaliśmy także doświadczenie na polu portali społecznościowych, rozwijaliśmy umiejętności w zakresie autoprezentacji naszych działań, aby jeszcze bardziej zainteresować uczniów, rodziców i innych nauczycieli.

Gdy wiosną 2020 r. w wyniku lockdownu zamknięte zostały szkoły, podjęliśmy decyzję o przekształceniu Otwartej Świetlicy w Zdalną Świetlicę. Do jej zorganizowania posłużyła nam platforma Microsoft Teams, platforma, którą nasza szkoła zaczęła stosować w nauczaniu zdalnym w marcu 2020 r. Utworzyliśmy wirtualny Zespół „Świetlica”, kolejno w każdym tygodniu pracy powstawały nowe kanały tematyczne. Zespół ma charakter publiczny, więc mogą odwiedzać nas uczniowie i nauczyciele całej naszej szkoły. Jest to istotny element, stwarzający przestrzeń do wirtualnego spotkania. Nasza Zdalna Świetlica ma swoje zasady, obowiązujące zarówno wychowawców, jak i dla uczniów. Są to dokumenty w postaci zatwierdzonych przez dyrekcję szkoły regulaminów. Należy podkreślić, że praca Zdalnej Świetlicy nie sprowadza się do założeń teoretycznych zapisanych w formie planu do realizacji, ale polega na codziennych aktywnościach naszych uczniów i ich interakcji - w czasie rzeczywistym - z wychowawcami świetlicy. Taka formuła wciąż może być rozwijana i z sukcesami włączana do stacjonarnego trybu pracy świetlicy. Początkowo „przyciąganie” do nas uczniów nie było proste, więc podjęliśmy działania promocyjne i idąc z duchem czasu - po prostu reklamowe, m.in. poprzez organizowanie szeregu konkursów oraz tworzenie

nie kolejnych kanałów, gdzie prezentowaliśmy prace naszych uczniów. Przyciągamy uwagę także poprzez publikację szeregu autorskich plakatów oraz postów na stronie naszej szkoły oraz na Facebooku w grupie Otwarta Świetlica. Liczymy na to, że z czasem Zdalna Świetlica i jej działania uzupełnią oraz wzbogacą stacjonarną pracę, a uczniowie będą mieć przez cały rok szkolny miejsce, do którego z radością zajrzą. Dodajmy - miejsce bez agresji słownej i wszechobecnego w sieci hejtu. Wpisy naszych uczniów są przez nas na bieżąco monitorowane, więc nie ma mowy o szkodliwych zachowaniu czy demoralizujących treściach. Zdalna Świetlica może być wirtualnym

bezpiecznym miejscem dla wszystkich uczniów chcących rozwijać swoje zainteresowania, konstruktywnie wykorzystywać czas spędzony w sieci, zdobywać dodatkową wiedzę oraz nabywać kultury wypowiedzi w sieci.

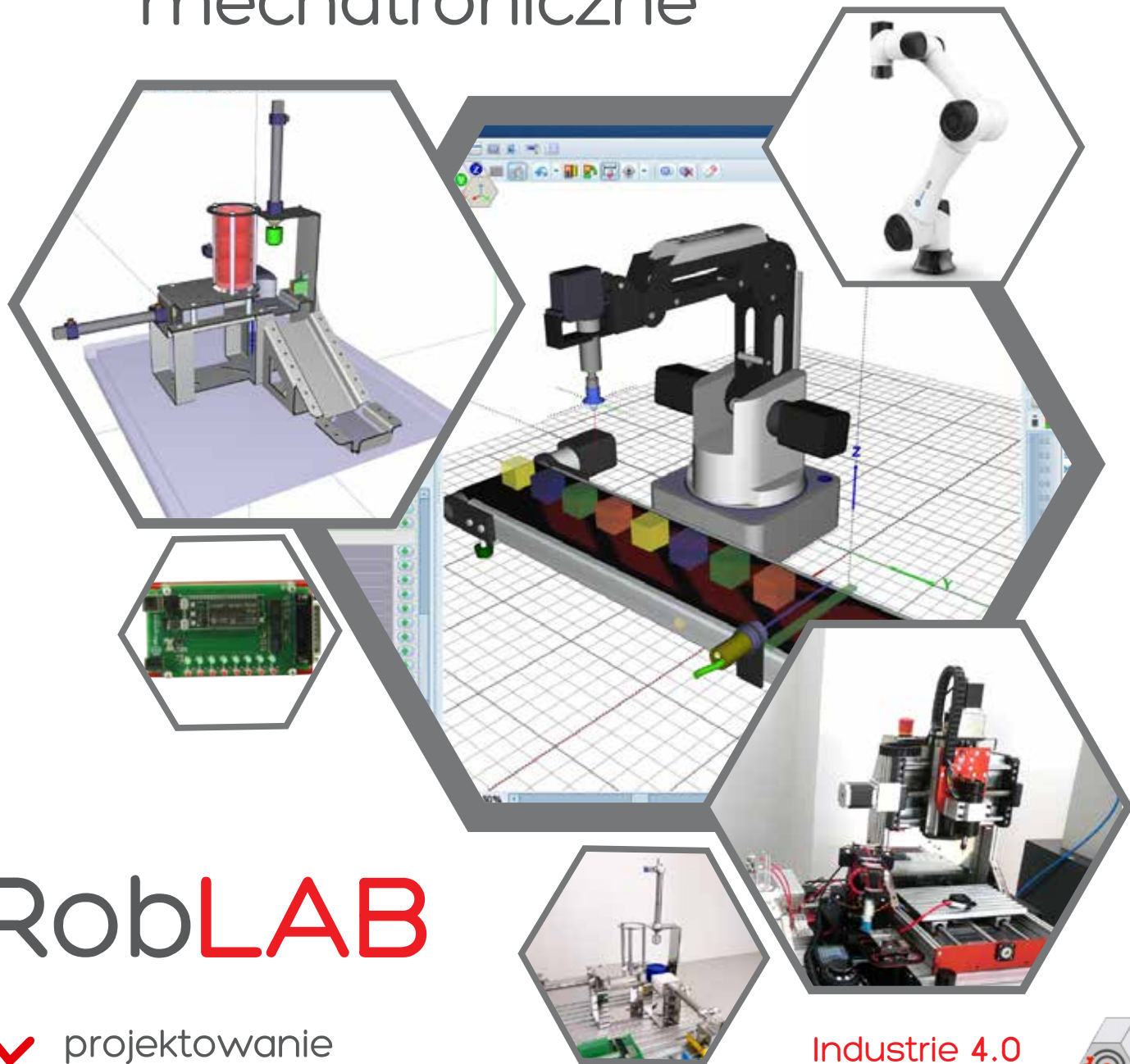
W czerwcu 2020 roku odnotowaliśmy w Zdalnej Świetlicy zaangażowany udział kilkudziesięciu uczniów ze wszystkich klas, nie tylko uczniów zapisanych do świetlicy szkolnej. To dla nas sukces i wielka przyjemność! Nasz „stan posiadania” na czerwiec 2021 r. to 34 kanały tematyczne oraz jeden kanał ogólny, służący nam jako kanał powitań nauczycieli i uczniów. Nasze kanały tematyczne dotyczą bardzo różnorodnych dziedzin oraz zainteresowań uczniów. Na przykład „Zielono mi”,

„Wiosna, ach to ty!” czy „Nie wyrzucaj, wykorzystaj!” to kanały o tematyce ekologicznej, gdzie pojawiają się zdjęcia i ciekawe linki, a także prezentacje tworzone przez uczniów. W naszej Zdalnej Świetlicy promowana jest bowiem idea „Uczniowie - uczniom”, czyli dążenie do tego, by sami uczniowie tworzyli charakter tego wirtualnego miejsca, oczywiście realizując nasze założenia. Powstały więc takie kanały jak: „Fani Motoryzacji”, „Klub Origami” czy „Kosmiczne historie”, gdzie uczeń będący inicjatorem promuje wśród kolegów i koleżanek zagadnienia z astronomii, fizyki i robotyki. Jest także indywidualny kanał jednej z uczennic, która wykonuje piękne fotografie i dzieli się tą twórczością właśnie poprzez stworzenie wirtualnej galerii. Zdalna Świetlica stale współpracuje ze Zdalną Biblioteką. W ubiegłym roku szkolnym 2019/2020 organizowaliśmy wspólnie liczne konkursy, w roku szkolnym 2020/2021 zaangażowaliśmy się w realizację całorocznego literackiego projektu „Jaśnie Pan Kern”, zainicjowanego przez Zdalną Bibliotekę.

Uważam, że dzięki Zdalnej Świetlicy lepiej poznaliśmy naszych uczniów, ich ciekawe zainteresowania i pasje. Jako zespół funkcjonujemy bardzo sprawnie, a komunikacja pomiędzy nauczycielami i uczniami jest usystematyzowana i zorganizowana. Pracę planujemy tygodniowo, podsumowując zakończony tydzień sprawozdaniem. Wiele naszych działań jest zawsze zaplanowanych, ale wiele spośród nich wynika ze spontanicznej komunikacji z uczniami. To ich pomysły są inspiracją do tworzenia nowych kanałów tematycznych, organizowania konkursów czy wirtualnych warsztatów. Jednym z pomysłów są „Konferencje tematyczne” polegające na tym, że uczniowie pod okiem nauczyciela organizują wirtualne spotkania w czasie rzeczywistym, dotyczące interesujących ich zagadnień. Przekonał się w naszej szkole, że nawet w czasie pandemii - na odległość - szkolna świetlica może pracować z powodzeniem i na wysokich obrotach, kształtując równocześnie swój nowy charakter, ważny dla pracy w przyszłości. Ponieważ naszym zdaniem Zdalna Świetlica jest to perspektywiczny pomysł na wybudzenie świetlic szkolnych ze sżytych ram opiekuńczych i przekierowanie uwagi na indywidualną pracę z uczniem.

*Marta Wincencjusz - wychowawca świetlicy
w Szkole Podstawowej nr 142
im. Zawiszy Czarnego w Łodzi*

wirtualne
laboratorium
mechatroniczne

RobLAB

- ✓ projektowanie
- ✓ programowanie
- ✓ symulacja
- ✓ sterowanie obiektami wirtualnymi i rzeczywistymi

Industrie 4.0

www.mechatronik.pl
biuro@mechatronik.pl
+48 660 414 460
+48 668 669 611

W I LO im. Mikołaja Kopernika w Łodzi... PROJEKT DEUTSCH PLUS

Deutsch Plus to projekt Goethe-Institut w Warszawie, pod patronatem Ambasady Niemiec, który łączy szkoły zaangażowane w promowanie języka niemieckiego jako języka obcego. Celem projektu jest zainteresowanie uczniów i nauczycieli językiem niemieckim i kulturą Niemiec, między innymi poprzez świadomość lepszej pozycji na rynku pracy dzięki zdobytym umiejętnościom językowym. Uczniowie szkół uczestniczących w projekcie mają możliwość udziału w konkursach, spotkaniach z rodzinnymi użytkownikami języka (Muttersprachler) oraz współdziałania z kolegami z innych placówek w Polsce, nauczyciele zaś mogą uczestniczyć w ciekawych szkoleniach i podnosić swoje kompetencje metodyczne oraz spotkać podobnych „zapaleńców” i wzajemnie się inspirować.

W roku szkolnym 2020/2021 nasi uczniowie uczestniczyli aż cztery razy w spotkaniach z „aktywistami”, czyli rodzinnymi użytkownikami języka niemieckiego: Franzji, Charlotte i Janiną. Z powodu pandemii spotkania odbyły się nie na żywo, ale online, jednak i tak stanowiły fascynujące doświadczenie dla młodzieży. Tematem spotkań była muzyka oraz różne formy spędzania czasu wolnego. Przed spotkaniem online uczniowie musieli się do niego przygotować, tzn. przeprowadzić ankietę na dany temat wśród swoich kolegów i koleżanek i ją zaprezentować oraz przygotować quiz dla gościa na temat Polski. W trakcie spotkania było wiele okazji do interakcji. Jako szkoła partnerska Goethe-Institut w Warszawie zrealizowaliśmy także projekt w ramach akcji „Projekte gemeinsam entwickeln”, który zakłada nawiązanie współpracy z innymi szkołami z Polski, zrzeszonymi w Deutsch Plus i stworzenie wspólnego projektu. Partnerów znalazłyśmy dzięki ogłoszeniu na stronie Forum Deutsch Plus na Facebooku. W projekcie uczestniczyły następujące szkoły: I LO im. Mikołaja Kopernika w Łodzi (Anna Kaźmierczak i Lidia Szyburska), Zespół Szkół Ekonomicznych im. Stanisława Staszica

w Słupsku (Barbara Miedziewska), Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Chrobrego w Bielawie (Beata Daniel), Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące w Lublinie - Lubelska Szkoła Realna (Paulina Wawrzyszak). Nazwaliliśmy ten nasz projekt, realizowany przez 4 szkoły, 5 nauczycielek, 6 grup tematycznych i 34 uczniów - MODE FÜR DIE SCHULE. Wystartowaliśmy 22 marca 2021 r., a od 21 kwietnia uczestnicy projektu pracowali twórczo w swoich grupach tematycznych: Mode, Essen, Umweltschutz, Sport, Musik i Sprache. Uczniowie sami wybierali tematy, którymi chcą się zajmować. Zależało nam na tym, aby grupy robocze były mieszane. 21 kwietnia odbyło się spotkanie online wszystkich uczestników, na którym mogliśmy przedstawić swoje szkoły i miasta oraz poznać swoją grupę w „breakout room’ach” i ustalić zasady współpracy. Każda grupa miała swojego opiekuna/ mentora, który służył pomocą i spotykał się z uczniami raz w tygodniu. Każda z nas - nauczycielek - była ekspertką w swojej dziedzinie. Wszyscy z ogromnym zaangażowaniem i satysfakcją wykonywali swoje zadania, a efekt końcowy przerósł nasze oczekiwania.

W grupie MODE FÜR KLEIDUNG (moda na ubranie), której opiekunem była Lidia Szyburska (Łódź) uczniowie zajmowali się takimi zagadnieniami jak „Nachhaltige Mode engl. slow fashion”, ale także odpowiedzią na pytanie, co jest modne w szkole. Moda w wąskim tego słowa znaczeniu to ubrania (Klamotten). Czy nastolatki w Niemczech ubierają się tak jak uczniowie w Polsce, czy efekt WOW może wywołać tylko nowa stylówka, czy może też butelka, z której pijesz wodę na przerwach? Co to jest Fast Good? Tego dowiemy się z prezentacji tej grupy. Grupa ESSEN (jedzenie) także pracowała pod okiem Lidii Szyburskiej i zajmowała się szukaniem odpowiedzi na takie między innymi pytania: Jesteś tym, co jesz? Jakie są najnowsze trendy żywieniowe, co jest modne, a co zawsze było? Co dzieje się

w mediach społecznościowych i jak pandemia wpłynęła na nasze nawyki żywieniowe? Grupa MODE FÜR UMWELTSCHUTZ, której opiekunem była Beata Daniel (Bielawa) zajęła się ekotrendem „zero waste”. Młodzież za pomocą zdjęć i ich opisów przybliżyła nam co oznacza pojęcie „zero waste” oraz przedstawiła 5 zasad R. Są to: Refuse, Reduce, Reuse, Recycle, Rot. Grupa MODE FÜR SPORT, której opiekunem była Barbara Miedziewska (Słupsk), to sportowcy uprawiający różne dyscypliny - rzut oszczepem, biegi, piłkę nożną, koszykówkę, jazdę górską na rowerze. W pracy projektowej skupili się na przedstawieniu tych dyscyplin w połączeniu z opinią swoich rówieśników dotyczącą zdrowego stylu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego. Grupa MODE FÜR MUSIK, której opiekunem była Anna Kaźmierczak (Łódź), chciała przybliżyć muzykę niemieckojęzyczną. Czego słucha się w Niemczech i Austrii? Jakie grupy i wykonawcy są na czasie? Których wykonawców musicie koniecznie poznać? Grupa stworzyła playlistę wykonawców niemieckich i austriackich, sprawdziła za pomocą ankiet, jakie skojarzenia ma młodzież z naszych szkół z muzyką niemieckojęzyczną, obalila także mit, że muzyka niemiecka to tylko zespół Rammstein. Uczestnicy grupy przedstawili swoich ulubionych wykonawców, a jeden z nich stworzył własną piosenkę i ją zaśpiewał. Grupa MODE FÜR SPRACHE, której opiekunem była Paulina Wawrzyszak (Lublin), koncentrowała się na tym, by jak najwięcej osób zachęcić do nauki języka niemieckiego. Uczestnicy pracowali nad ankietą pozwalającą określić nastawienie różnych grup wiekowych do języka niemieckiego, a nade wszystko przekonać się, jaką rolę odgrywa on wśród ankietowanych. Ponadto przedstawili Top 10 neologizmów w języku niemieckim, które powstały w ostatnich latach i cieszą się ogromną popularnością wśród rodzimych użytkowników języka.

31 kwietnia odbyło się spotkanie koordynaterek z przedstawicielami grup, którzy zaprezentowali efekty swojej pracy zespołowej. Następnie wszystkie elementy zostały połączone w jedną całość i zaprezentowane na wielkim FINALE PROJEKTÓW, który odbył się 22 czerwca 2021 r. online w Instytucie Goethe w Warszawie. Efekt końcowy przeszedł nasze oczekiwania. Każda grupa wykorzystowała maksymalnie czas współpracy i różnorodne narzędzia do prezentacji swoich „produktów końcowych”, m.in. Padlet, Genially, Canva, Wortwolke, Mentimeter, Formularze Google, Microsoft Forms. Można się o tym przekonać oglądając nasz projekt (<https://view.genial.ly/60bfl68aec9f2a0d461e9ea3/interactive-content-mode-fur-die-schule>). Zapraszamy!

Tekst i zdjęcie: Anna Kaźmierczak i Lidia Szyburska – I LO im. M. Kopernika w Łodzi

ANDRZEJ ŻELASKO – WSPOMNIENIE

11 lipca odszedł od nas Andrzej Żelasko, wieloletni dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych w Łodzi. Człowiek – instytucja, człowiek interesujący, dobry dla innych, z misją wskazywania innym tych wartości, które dotyczą edukacji rozumianej jako działania ukierunkowane na dobro drugiego człowieka. Człowiek, który nigdy nie odmówił wykonania określonego zadania; nie było problemów, zadań nie do wykonania dla Andrzeja.

Andrzej zawsze starał się spełnić to wszystko, co wynikało z założeń zmian w procesie edukacji zawodowej. Uczestniczył aktywnie w tworzeniu, projektowaniu specjalizacji zawodowej, współpracując poprzez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego z Instytutem Kształcenia Zawodowego. Pracował nad określeniem nowych ról dla pracodawców współpracujących ze szkołami zawodowymi. Projektował wraz z nami procesy edukacyjne ukierunkowane na wdrażanie do praktyki szkolnej metod kształcenia stymulujących aktywność uczących się w szkole zawodowej. Był aktywnym członkiem zespołu, który pracował nad projektowaniem kształcenia modułowego-zadaniowego i aktywnie wdrażał ten model kształcenia do praktyki edukacyjnej. Uczenie się poprzez wykonywanie zadań zawodowych transportowanych z rzeczywistego procesu pracy była to tematyka, którą zajmował się przez wiele lat. Doskonale rozumiał kształcenie modułowe-zadaniowe i rolę nauczyciela jako edukatora sterującego procesem samodzielnego uczenia się ucznia. Andrzej pracował ponadto z nami w zespole, który przygotowywał Polskie Standar-

dy Kwalifikacji Zawodowych. Tu także był bardzo aktywny, współpracując poprzez ŁCD-NiKP z Instytutem Technologii Eksploatacji w Radomiu.

Andrzej Żelasko przez wiele lat funkcjonował jako konsultant w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego i zajmował się tymi pracami, które były ukierunkowane na utworzenie w ŁCD-NiKP pracowni mechatroniki pojazdowej. Wspominam tę pracę bardzo ciepło, sympatycznie, ponieważ Andrzej tworzył wokół siebie klimat spokoju, wartościowego dystansu, a z drugiej strony olbrzymiej życzliwości dla wszystkich, z którymi współdziałał.

Wspominam również pracę Andrzeja jako dyrektora, którego wspisalimy do grona

Akademii Twórczego Dyrektora Szkoły Zawodowej, gdyż zarządzał procesami edukacyjnymi w swojej szkole macierzystej w sposób wzorowy. Mam tutaj na myśli wszystkie procesy wdrożeniowe. Andrzej tworzył w swojej szkole stanowiska techniczno-dydaktyczne

na wzór naszej pracowni mechatroniki pojazdowej, implementował do praktyki edukacyjnej najciekawsze modele edukacji zawodowej, a przede wszystkim procesy ukierunkowane na przygotowanie człowieka do samodzielnego, twórczego myślenia i działania.

Andrzeja wspominają wszyscy współpracownicy. Płakaliśmy, kiedy doszła do nas wiadomość o ciężkiej jego chorobie, bardzo płakaliśmy, kiedy dowiedzieliśmy się o śmierci Andrzeja.

Wspominam go również jako wspaniałego ojca córki Justyny, którą bardzo kochał. Obserwowałem kiedyś, jak spacerował na Dworcu Fabrycznym, oczekując na przyjazd pociągu, którym Justyna przyjeżdżała z Warszawy, gdzie pracowała. Pamiętam, jak bardzo się cieszył i jaki był dumny z jej pierwszej książki - pozycji naukowej. Andrzej kochał bardzo swoją żonę Teresę, o której zawsze mówił niezwykle ciepło.

Nie wiedzieliśmy, jak pożegnać Andrzeja i nie wiemy, czy należy go żegnać, bo chcemy, żeby żył jak najdłużej wśród nas, żeby jego działalność nie została zapomniana. Dlatego też redagujemy to wspomnienie i pragniemy przypomnieć wszystkim, że Andrzej Żelasko – wieloletni dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych w Łodzi, wieloletni konsultant w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego – zapisał się złotymi zgłoskami w historii rozwoju naszej edukacji.

Janusz Moos – dyrektor ŁCDNiKP

Kompetencje nauczycieli kształcenia zawodowego...

...to tytuł interesującej publikacji, określonej w podtytule jako „szkic monograficzny ilustrowany relacjami z własnych badań empirycznych”. Jej autorem jest dr hab. Czesław Plewka, profesor Politechniki Kaszalińskiej.

„Strukturę monografii – pisze on we wstępie - tworzą dwie części, z których pierwsza (...) stanowi płaszczyznę rozważań teoretycznych dotyczących podjętej problematyki i jest swoistego rodzaju bazą do rozważań podjętych w części drugiej, w której zaprezentowano dorobek z (...) badań własnych.” W rozdziale otwierającym publikację przeprowadzona została analiza teoretyczna dotycząca dwóch pojęć: kompetencji i kwalifikacji. Rozdział drugi służy ukazaniu wyzwania, jakie stoją obecnie przed szkołą zawodową i jej nauczycielami. Po przedstawieniu w rozdziale trzecim teoretycznych i metodologicznych podstaw badań własnych (sformułowanie problemów badawczych, ustalenie próby badawczej, określenie narzędzi badań) następuje

rozdział finalny, który „w całości stanowi prezentację wyników przeprowadzonych badań (...), wykonanych analiz danych z owych badań oraz [zawiera] liczne porównania dotyczące rzeczywistego i oczekiwanego poziomu kompetencji szczegółowych nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu”.

Za rzeczywisty uznał autor poziom kompetencji określony w samoocenach przez nauczycieli stanowiących próbę badawczą, natomiast za oczekiwany - poziom nauczycielskich kompetencji określony w opiniach dyrektorów szkół zawodowych. Dokonane porównania prowadzą do konkluzji, że „rzeczywisty poziom wielu kompetencji szczegółowych niemal równy jest poziomowi oczekiwanemu, ale są również takie kompetencje szczegółowe, których ten rzeczywisty poziom jest niższy od tego, jakiego oczekują dyrektorzy”. A zatem - nauczyciele kształcenia zawodowego „stoją przed potrzebą permanentnego doskonalenia

swoich kompetencji”. Albowiem, jak stwierdza autor, „szansą na tworzenie szkoły zawodowej, pracującej zarówno dla bieżących potrzeb rynku pracy, jak również dla wyzwań przyszłości (...) jest dostrzeżenie i eksponowanie jej jakościowego i podmiotowego czynnika rozwoju. Normą powinno stać się monitorowanie efektów, inicjowanie zmian i racjonalizowanie wysiłków wszystkich jej podmiotów, a także (...) tworzenie szkoły autonomicznej, otwartej na nowe paradygmaty, będącej miejscem rozwoju uczących się oraz aktywnego, kompetentnego i zaangażowanego nauczyciela.”

Tomasz Misiak – ŁCDNiKP

Czesław Plewka – „Kompetencje nauczycieli kształcenia zawodowego. Szkic monograficzny ilustrowany relacjami z własnych badań empirycznych”, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Kaszalińskiej, Koszalin 2020

KRONIKA WYDARZEŃ EDUKACYJNYCH

46 konkursów ŁCDNiKP

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego od wielu lat organizuje konkursy o zasięgu łódzkim i wojewódzkim, które są adresowane do uczniów i nauczycieli publicznych i niepublicznych szkół wszystkich typów oraz placówek oświatowych. ŁCDNiKP współpracuje także z Urzędem Miasta Łodzi, z Kuratorium Oświaty w Łodzi, z uczelniami, stowarzyszeniami, fundacjami i innymi podmiotami prowadzącymi działalność edukacyjną oraz szkołami i placówkami oświatowymi nad organizacją i przeprowadzaniem konkursów, wśród których są przedsięwzięcia o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Wiele konkursów organizowanych przez szkoły i placówki oświatowe jest ponadto objętych honorowym patronatem Dyrektora Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Kompletny wykaz wszystkich konkursów, obejmujący aż 46 pozycji, prezentuje udostępniona właśnie czytelnikom publikacja „Konkursy w roku szkolnym 2020/2021”, opracowana na podstawie kart informacyjnych i regulaminów przez Elżbietę Bytniewską. Pełna oferta konkursowa ŁCDNiKP jest także dostępna na stronie internetowej www.wckp.lodz.pl, w zakładce „Konkursy w ŁCDNiKP”.

Tomasz Misiak - ŁCDNiKP

Nauczycielskie kodowanie z eTwinning

We wrześniu 2017 r. powstał w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego nauczycielski zespół metodyczny do spraw edukacji informatycznej - kodowania/programowania w edukacji wczesnoszkolnej. Niebawem przekształcił się on w Łódzki Klub Kodujących Nauczycieli, w ramach którego nauczyciele poznawali podstawy programowania, algorytmiki, robotyki i myślenia komputacyjnego. Liderem klubu została Wioletta Szwebs - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 81 w Łodzi, trenerka Cyfrowego Dialogu, edukatorka w programie „Informatyka baz granic”. W marcu 2018 r. klubowicze zainteresowali się możliwością tworzenia projektów przy wykorzystaniu platformy eTwinning i podjęli pierwszą wspólną realizację projektową. Wtedy też z Łódzkiego Klubu Kodujących Nauczycieli wyodrębnił się zespół zadaniowy ds. projektowania z wykorzystaniem narzędzi eTwinning. Jego dotychczasowe dokonania zostały zaprezentowane w publikacji „Projekty edukacyjne eTwinning Łódzkiego Klubu Kodujących Nauczycieli”, wydanej przez ŁCDNiKP, a opracowanej przez Aleksandrę Proc (ŁCDNiKP), Żanetę Pastuszkę (PM nr 235), Agnieszkę Słotwińską-Błaszczyńską (SP nr 190) i Agnieszkę Piekarską (SP nr 153), przy współudziale Anny Rostrygin (ŁCDNiKP) i Aliny Wujcik - Ambasadora eTwinning w województwie łódzkim. Publikacja prezentuje trzy projekty: „eSafety@razem”, „Lubimy programować” i „Traveling ROBOT” „eSafety@razem” to projekt edukacyjny eTwinning, który narodził

się z potrzeby rozwijania świadomości dzieci, rodziców i nauczycieli na temat zagrożeń płynących z internetu, a także nadużywania komputerów, tabletek i telefonów komórkowych. Projekt „Lubimy programować” miał na celu rozwijanie współpracy partnerskiej eTwinning dotyczącej programowania/kodowania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, a także umożliwienie nauczycielom i uczniom dzielenia się pomysłami na zadania rozwijające algorytmiczne myślenie. Partnerami projektu „Travelling ROBOT” byli nauczyciele i uczniowie przedszkoli i szkół z Polski, Turcji, Czech, Malty, Portugalii, Serbii i Włoch oraz... robot OZI, który podróżował pocztą po całej Europie. Realizując ten projekt poznawano podstawy robotyki i programowania, rozwijano kompetencje językowe i infomatyczne.

Tomasz Misiak - ŁCDNiKP

Nowe technologie a edukacja

W Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego przeprowadzono konsultacje z działającymi w Łodzi nowoczesnymi firmami - Alumetal Technik, Get 3D, Sew-Eurodrive, Panasonic Industry - na temat współpracy nad wdrażaniem do praktyki edukacyjnej nowych technologii. Zdaniem dyrektora generalnego Alumetal Technik, realny wpływ na edukację jest jednym z priorytetów firmy, której współpraca z Politechniką Łódzką zaowocowała stworzeniem rewolucyjnego miernika klasy czystości powierzchni SurfScan. Zajmująca się doradztwem, wdrażaniem i dostawami systemów druku 3D łódzka firma Get 3D chętnie dzieli się wiedzą i doświadczeniem. Popyt na usługi związane z drukiem 3D rośnie z roku na rok. Druk 3D to nie tylko twarde i sztywne tworzywa sztuczne, lecz także elastyczne materiały i kompozyty o doskonałych właściwościach mechanicznych. Elementy z nich wydrukowane są giętkie, rozciągliwe i doskonale tłumią wibracje, umożliwiając tym samym wykorzystywanie ich w najbardziej wymagających zastosowaniach. Globalnym liderem technologii napędowej jest firma Sew-Eurodrive. Mieszący się w Łodzi zakład produkuje silniki energooszczędne. Wykonywane są one w technice modułowej, co zapewnia mnóstwo wariantów umożliwiających znalezienie napędu do każdego zastosowania, w zależności od wymaganego zakresu prędkości, momentu obrotowego i możliwości zabudowy oraz warunków eksploatacji. Firma dostarcza również gotowe rozwiązania w postaci motoreduktorów bądź silników do pracy w atmosferze zagrożonej wybuchem z certyfikatem ATEX. Oddział firmy Panasonic Industry, zlokalizowany w Łodzi zajmuje się dystrybucją komponentów elektronicznych, takich jak: przekaźniki elektromechaniczne, przekaźniki półprzewodnikowe, przelazniki i złącza. Portfolio produktowe zawiera również czujniki przemysłowe, sterowniki programowalne, napędy przemysłowe i systemy znakowania laserowego. Firma oferuje rozwiązania dla różnych obszarów, takich jak przemysł motoryzacyjny,

pojazdy elektryczne, automatyzacja procesów technologicznych oraz rozwiązania dla budynków, odnawialnych źródeł energii czy zarządzania środowiskowego.

Beata Kwiatkowska - ŁCDNiKP

Edukacja zdalna - infolinia dla rodziców

Infolinia dla rodziców pomagających dzieciom w edukacji zdalnej z języka polskiego została utworzona przez Wydział Edukacji UMŁ i ŁCDNiKP. Przy telefonie dyżuruwała od 26 października 2020 do 25 czerwca 2021 r. Beata Wielkopolan - konsultantka edukacji humanistycznej. W I semestrze roku szkolnego 2020/21 przeprowadziła 24 rozmowy z rodzicami pomagającymi dzieciom ze szkół podstawowych w edukacji zdalnej z języka polskiego. Rozmowy dotyczyły obaw rodziców związanych z dużą ilością materiałów i linków, otrzymywanych od nauczycieli oraz problemów technicznych związanych z obsługą aplikacji Teams u dzieci z klas młodszych. Ważnym wątkiem tematycznym rozmów były pytania rodziców związane z ocenianiem uczniów podczas zdalnego kształcenia. Rozmowy z rodzicami posłużyły za inspirację do zorganizowania zajęć i konsultacji dla nauczycieli języka polskiego szkół podstawowych: „Polonista wobec wyzwań zdalnego kształcenia - doświadczenia, szanse i zagrożenia” oraz „Wymiana doświadczeń zdalnego nauczania-uczenia się”. W II semestrze roku szkolnego 2020/2021 odbyło się 27 rozmów, które dotyczyły głównie obaw i zapytań związanych z przygotowaniem do egzaminu ósmoklasisty.

Beata Wielkopolan - ŁCDNiKP

Kształcenie zawodowe - ogólnopolska konferencja

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zorganizowało 21 czerwca 2021 r. ogólnopolską konferencję dla szkół i centrów edukacji zawodowej. Podczas spotkania przeprowadzonego online omawiano zagadnienia dotyczące:

1. sposobu zorganizowania egzaminów zawodowych zgodnie z nowymi wytycznymi,
2. istotnej roli doradztwa zawodowego w kształtowaniu ścieżki kariery zawodowej dzieci, młodzieży i dorosłych,
3. nowoczesnych technik i technologii, które wymuszają nowe kierunki i sposoby kształcenia - w tym internetu rzeczy,
4. nowoczesnych narzędzi pracy nauczyciela,
5. kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy - w tym możliwości, jakie daje Zintegrowany System Kwalifikacji,
6. konieczności efektywniejszego kształcenia poprzez zintegrowanie kształcenia teoretycznego i praktycznego,
7. organizowania kwalifikacyjnych kursów zawodowych.

Donata Andrzejczak - ŁCDNiKP

SAN

ZNAJDŹ SWOJĄ ŚCIEŻKĘ KARIERY

DLACZEGO SAN?

BLISKO 30 LAT
doświadczenia

CZOŁOWE MIEJSCA
w rankingach

**ATRAKCYJNY
SYSTEM**
stypendiów
i refundacji

**OŚRODKI
DYDAKTYCZNE**
w całej Polsce

**25 KIERUNKÓW
KSZTAŁCENIA**
artystyczne,
biznesowe, medyczne,
prawne, techniczne,
społeczne
i humanistyczne

**PROGRAM
ERASMUS+**
praktyki i staże
zagraniczne

**ŚCISŁA WSPÓŁPRACA
Z CLARK UNIVERSITY**
amerykański dyplom Master

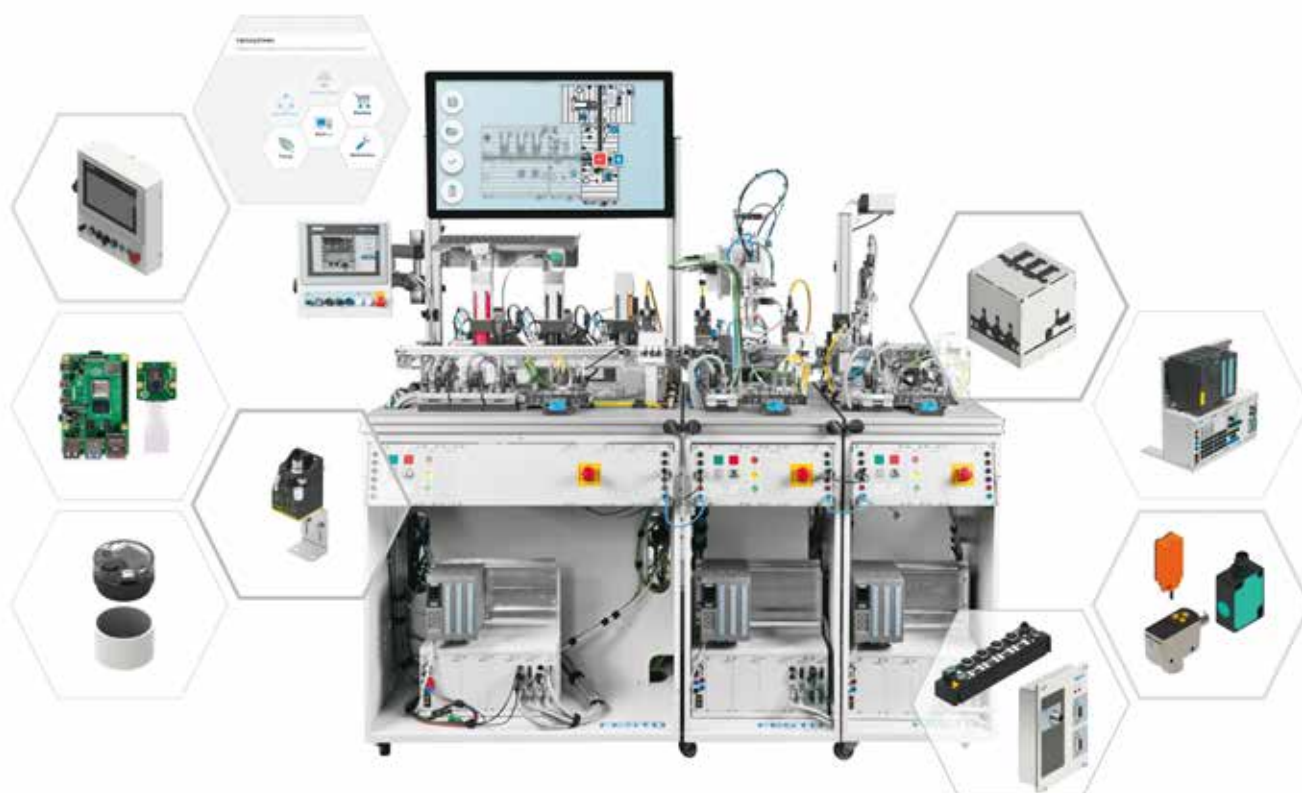
**NAJWIĘKSZA
NIEPUBLICZNA
UCZELNIA W POLSCE**
www.san.edu.pl

**STUDIA
PODYPLOMOWE DLA
NAUCZYCIELI**
www.podyplomowe.san.edu.pl

MPS 403 Modułowa linia produkcyjna Przemysłu 4.0

Minifabryka edukacyjna do nauki mechatroniki, automatyki i Przemysłu 4.0

FESTO

Najważniejsze tematy edukacyjne:

- System realizacji produkcji (MES)
- Uczenie maszynowe i sztuczna inteligencja
- Modernizacja IIOT
- Sieć przemysłowa PROFINET
- Identyfikacja radiowa (RFID)
- Interfejs człowiek-maszyna (HMI)
- Programowanie sterowników PLC
- Komunikacja przemysłowa z OPC UA
- Inteligentne czujniki z IO-Link
- Możliwość integracji z robotem mobilnym

Przemysław Gumienny

Tel.: +48 734 480 761

przemyslaw.gumienny@festo.com

Festo Sp. z o.o.

Janki k. Warszawy

ul. Mszczonowska 7

05-090 Raszyn

